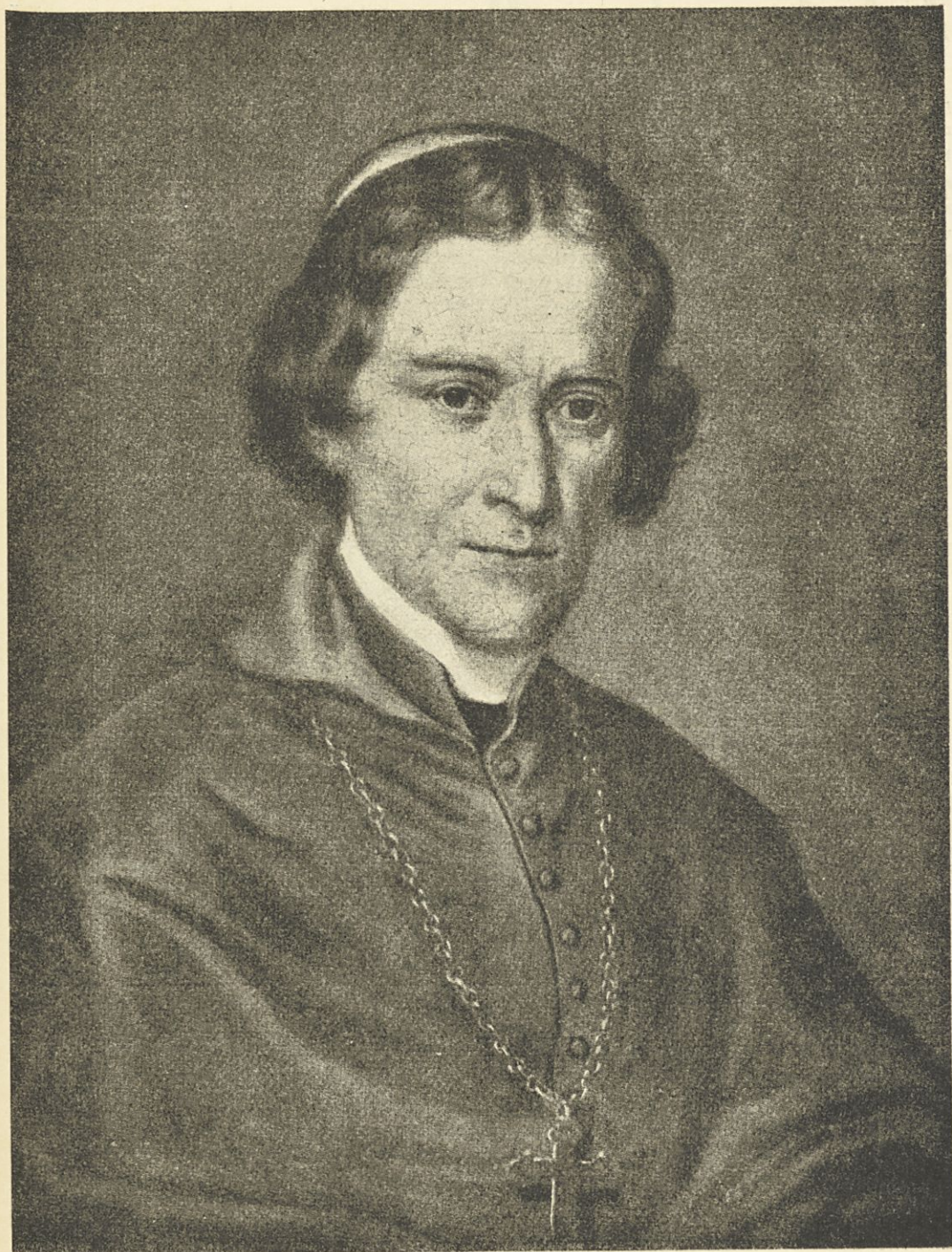

FRIDERIKU BARAGI
"KATOLIŠKI MISIJONI"

Za kaj prosímo v Baragovem mesecu

Hvalevredna je misel, da se letošnji avgust posveti akciji za Baragovo proglašenje blaženim (beatifikacijo). Dvojna bo naša naloga. Prvič PROPAGANDA: O Baragi, njegovem apostolskem delovanju in krepostnem življenju moramo govoriti, pisati, če le mogoče tudi v jezikih velikih narodov, da katoličani po vsem svetu spoznajo tega velkana med misijonarji in dobijo zaupanje v njegovo priprošnjo. — Drugič MOLITEV: Prositi moramo, da Bog svojega zvestega služabnika in gorečega apostola povelja s čudeži; Frideriku Baragi pa priporočajmo zadeve, v katerih človeške pomoči ni najti, da mu tako damo priložnost sprostiti čudežno uslišanje, kadar bo tako božja volja. Pa še za eno zadevo moramo moliti, kateri doslej nismo posvečali pažnje, razen morda s tem, da smo jo kritizirali, kar pa malo pomaga. Naj jo čisto stvarno in odkrito razložim.

V nedeljo 3. junija letos je bil med blažene prštet papež Pij X., sedemintrideset let po smrti; Baraga pa po več ko osemdesetih letih niti na potu do beatifikacije ni. Morda bo kdo pripravljen na to ugotovitev pripomniti: papež Pij je bil Italijan, zato je šlo tako hitro, mi Slovenci smo pa majhni in revni. Takšna trditev ne bi bila točna. Zakaj je šlo pri papežu Piju tako hitro? Zato ker so z informativnim škofijskim procesom hitro ZAČELI. In zakaj ne gre z Baragom? Ker se informativni proces še NI začel. Temu pa ni krivo dejstvo, da je Baraga slovenskega rodu, pripadnik majhnega naroda, saj je svetniško živel in deloval v Združenih državah, kjer je že okrog 30 milijonov katoličanov, in informativni proces se mora začeti in dovršiti v Združenih državah, ne v Sloveniji, v marquetski in ne v ljubljanski škofiji. Dvajset let je minilo, odkar se je začelo v ljubljanski škofiji in v Združenih državah gibanje za Baragovo beatifikacijo, a škofijska komisija, ki naj bi proces vodila, še do danes ni imenovana. Za kogar pa od človeške strani ni storjeno, kar Cerkev zahteva, tega Bog ne more poveljati s tem, da pride v seznam svetnikov.

Zakaj se pa še ni nič začelo? Je več vzrokov, ki so poznavalcu razmer razumljivi. Ko je leta 1868 Baraga umrl, je bila škofija še v vseh začetnih težavah brez zadostnih materialnih sredstev in z malim številom duhovnikov. Teh težav tudi njegov prvi naslednik, Ignacij Mrak, ni mogel premagati, po desetih letih se je odpovedal težki škofiji. Za njim

je Janez Vrtin vladal dvajset let. Prva njegova težka skrb je bila, pozidati novo stolnico, ker je prvotna pogorela, še preden je bil za škofa ustoličen. V dvajsetih letih se je škofija že bolj organizirala in število duhovnikov se je namnožilo. Njegov naslednik Friderik Eis, ki ga je Baraga sprejel kot dijaka, je škofoval sicer triindvajset let, a formalne prošnje ni od nikoder dobil, naj bi začel delo za Baragovo beatifikacijo. Šele njegov naslednik Pavel Nussbaum (1922—35) je prejel prošnje iz Ljubljane, Lemonta in Marquette in je imenoval namestnika-postulatorja v svoji škofiji, ki je bil obenem župnik velike župnije v Calumtu in ni našel časa, da bi se posvetil pripravi škofijskega procesa. Pač pa je inženjer Jožef Gregorič iz Chicage pridno zbiral sistematično vse spise Baragove: pisma, dnevnike, vloge na državne oblasti in njih rešitve, kolikor jih je našel v raznih državnih arhivih (ta material se doslej še ni uporabljal za življenjepis Baragov, ker ni bil dostopen). Ves rokopisen material je fotografiral in zdaj sestavlja obširen življenjepis, v katerem bo vso to snov obdelal in objavil. Ta knjiga bo škofijski komisiji prihranila ogromno dela in iskanja. Gregoričovo delo je velik korak k cilju. — Po smrti škofa Nussbauma je marquetska stolnica, ki jo je zgradil Vrtin, pogorela. Njegov naslednik Poljak Jožef Kazimir Plagens, dotlej pomožni škof v Detroitu, je imel tisoč skrbi za zgradbo nove katedrale. Postavil jo je in reči se mora, da je dostojen in vreden spomenik Baragi, saj velja za eno najlepših katedral v Združenih državah. Ko je to delo dovršil, je bil premeščen v drugo škofijo, njega pa je nasledoval Franc Magner že med drugo svetovno vojno leta 1940, ki je bila zopet ovira, da se delo ni začelo, ker ni bilo zveze z rojstno škofijo Baragovo, v kateri bi se moral tudi izvršiti proces za leta, katera je Baraga tam preživel. Sedanji škof — od 1947 — Tomaž Noa, Poljak po rodu, je zelo zavzet za Baragovo stvar, a ima tudi še marsikatero težkočo premagati.

Marquetska škofija šteje (l. 1950) 91.126 katoličanov, to je 26 % vsega prebivalstva, njeno ozemlje je nekaj stotin kvadratnih milj večje kakor švica ali Nizozemska; ima 92 župnij, 39 misijonskih postaj, ki imajo redno službo božjo, čeprav ne VSAKO nedeljo, in 21 "podružnic", kamor pride duhovnik le od časa do časa maševati in deliti zakramente. Duhovnikov šteje 141 svetnih in 24 redovnih.

Ta statistika nam kaže, da so pri razmeroma malem številu vernikov pač tudi gmotna sredstva škofije nezadostna za kritje vseh stroškov procesa. Trdno upam, da bo za nje Baraga sam poskrbel, kadar se bo proces začel in bo toliko napredoval, da škofija sama ne bo več zmogla stroškov. Nadalje kaže statistika, da so duhovniki vsi zaposleni v dušnem pastirstvu in bi glavnega dela pri procesu ne mogli nobeden opravljati poleg svojega dosejanega dela. Semenišča škofija nima svojega, zato tudi nima bogoslovnih profesorjev, ki bi bili že po svoji stroki kaj pripravnih sodelavci pri škofijskem procesu, ki ima trojno nalogo: 1. dokazati junaško stopnjo krščanskih kreposti na Baragi; 2. dokazati, da se mu doslej ni izkazovalo javno češčenje; 3. presoditi vse njegove spise, ali se vse uje-

ma z verskim in нравnim naukom Cerkve.

Tu moramo tudi mi poseči vmes Z MOLITVIJO k Svetemu Duhu, da nakloni marquettski škofiji kmalu SPOSOBNE DELAVCE, razsvetljene in učene, vnete in goreče, ki bodo Baragov informacijski proces ročno začeli, pravilno vodili in čim prej dovršili v večjo čast božjo, v rast kraljestva Kristusovega na zemlji in v veselje vsem dobrim kristjanom zlasti v Združenih državah in v Sloveniji. Dolej v svojih molitvah za Baragovo beatifikacijo nismo na to dosti mislili. Začnimo v tem mesecu zaupljivo in goreče moliti v ta namen, zedinimo se v tej molitvi tako, da bomo po Jezusovi obljubi uslišani: "Ako se na zemlji dva izmed vas zedinita v kateri koli prošnji, jima bo vse storil moj Oče, ki je v nebesih" (Mt 18, 19). Škof GREGORIJ ROŽMAN

NAŠ VZORNIK IN PRIPROŠNIK

Baraga je umrl v Marquetteu 19. januarja leta 1868. Duhovniki, njegovi sodelavci, so ga ohranili v blagem spominu kot svetega in gorečega misijonarja in škofa. Tedanji izobraženci iz severnih pokrajin Ameriških združenih držav so po njegovi smrti slavili njegove nevenljive zasluge za krščansko vero in omiko tankajšnjega ljudstva; slavili so njegovo delo tudi, ko je še živel. Verniki vseh njegovih misijonskih postojank in pozneje vse njegove obširne škofije so imeli brezmejno spoštovanje in ljubezen do njega. Zlasti so ga pa ljubili in si ga vtisnili v spomin njegovi Indijanci rodu Otava in Očipve; še zdaj si pripovedujejo njihovi potomci, kako goreč, svet in ponižen misijonar je bil in kako je uboge, zapuščene Indijance ljubil kakor oče.

Temu spominu na krepostnega in apostolskega Barago je dal Friderik Eis, tretji Baragov naslednik na škofijski stolici, ki ga je bil še kot študenta sprejel v svojo škofijo, določen izraz, ko je svojim duhovnikom v posebnem pastirskem listu leta 1903 naročil, naj 1. decembra v pridigah proslavijo petdesetletnico Baragove škofovske posvetitve in obstoja marquettske škofije. Postirski list je škof Eis zaključil z besedami: "Prosim vas, častiti sobratje, da goreče in vztrajno molite k Bogu, naj v svoji dobroti čimprej navdahne svojo Cerkve, da vpiše Barago v knjigo svojih svetnikov."

Od takrat naprej se ta želja in molitev Slovencev v Ameriki in domovini in vernikov marquettske in drugih škofij, kjer je Baraga deloval, izraža na razne načine. Molijo se posebno, od cerkvene oblasti potrjene molitve, tridnevnice in devetdnevnice, da bi bil proglašen za blaženega. Verniki mu priporočajo svoje pereče zadeve. Med slovenskimi ameriški duhovniki deluje že od leta 1904 Baragovo društvo. Tudi v Sloveniji se vršijo Baragove prireditve. Njegovo ime se daje raz-

nim ustanovam. Med verniki se razširjajo njegove slike in odlomki iz njegovih knjig. Njegovo življenje in delovanje še naprej raziskujejo v domovini in Ameriki. O njem se pišejo življenjepisi in članki, povesti in romani; vprižarjajo se gledališke prireditve. Od leta 1935 stoji v Kulturnem vrtu Gordonovega parka v Clevelandu med kipi drugih največjih mož raznih narodov tudi Baragov kip. V Sloveniji in Ameriki se prirejajo Baragovi dnevi. In tako dalje.

Posebni cerkveni slovesnosti v spomin škofa Barage sta bili v letu 1930 v marquettski stolnici sv. Petra in v domovini v letu 1931 na Brezjah. Takrat je preteklo sto let, kar se je Baraga na starega leta dan leta 1830 izkrcal v New Yorku in v letu 1831 začel svoje misijonsko delo. Tedanji marquettski škof Pavel Nussbaum je imel 9. avgusta leta 1930 v stolnici nad Baragovo grobnico slovesno sv. mašo. Po maši je imel v imenu Slovencev, ki so se zbrali iz severnih delov Združenih držav, odlični Baragov življenjepisec msgr. dr. Anton Ivan Režek slavnostno angleško pridigo. V njej je prosil škofa Nussbauma, naj začne z delom, da podeli Bog, če je to njegova sveta volja, prvemu škofu te škofije čast oltarja. "Katoliški Slovenci iz Združenih držav, zbrani na svojem prvem splošnem zborovanju, spominjajoč se stoletnice, ko je njihov rojak, misijonar in škof Friderik Baraga, ki je umrl v sluhu svetosti, želijo kar najpristrčneje, da se čim prej začne z delom za njegovo proglašenje za blaženega."

Naslednje poletje so se pa množice iz raznih krajev Slovenije zbrale v Marijinem svetišču na Brezjah. Toliko jih je bilo, da se je veličastna slovesnost morala vršiti na lepo okrašenem trgu pred cerkvijo. Po slovesni sv. maši so zastopniki slovenske duhovščine in slovenskih vernikov izročili škofu dr. Gregoriju Rožmanu prošnjo, naj bi začel z delom za Baragovo proglašenje za blaženega. Za to

slovesnost je Družba sv. Mohorja v Celju izdala nov Baragov življenjepis.

Letoŕnje poletje bo torej preteklo dvajset let od tega slovesnega dne na Brezjah.

* * *

Kdor skrbno prebira življenje škofa Barage, mora biti navduŕen zanj. Saj je bil tako velik po življenju in delu, velik pa tudi po poniŕnosti, ki je znak in jamstvo prave in resnične svetosti.

Najprej ga vidimo v dolenski graŕŕini Mali vasi, kako njegova roditelja skrbno bdita nad njegovo zibelko, potem kako napravi prve plahe korake in kako spregovori prve besede, — naŕe slovenske besede.

Na gradu v Trebnjem, ki ga je kupil njegov oče, ko je prodal Malo vas, vidimo otroka in dečka Friderika, kako posluŕa svojo poboŕno mater, ko mu govori o Bogu, o Jezusu, o Materi boŕŕji Mariji, o angelu váruhu, o verskih resnicah in skrivnostih. Gledamo ga, kako s sesticama Amalijo in Antonijo moli z materjo, v sobi, na vrtu in v ŕupni cerkvi in kako z njo nosi revnim bolnikom jedil in krepčil. Z veseljem gledamo njegovo pokorŕŕino očetu, duhovnikom, učitelju. Opazujemo ga pri njegovih igrah s sesticama. Krstna nedolŕnost, ki jo je vse življenje ohranil, se mu lepo odraŕa na obrazu.

Po zgodnji smrti njegovih starŕev ga srečujemo v Ljubljani kot ŕtudenta, kako hodi iz hiŕe svojega botra in vzgojitelja profesorja Jurija Dolinarja v bliŕnje gimnazijsko poslopje, kjer se uči srednjeŕolskih predmetov v slovenŕŕini, ki so jo vpeljali Francozi, potem pa v nemŕŕini. Vsako ŕolo zdela z odliko. Doma moli s sostanovalci jutranjo molitev in zvečer roŕni venec in pridno zahaja v bliŕnjo stolnico sv. Nikolaja. Na poŕitnice se vozi s sestrama k stricu Ignaciju na moravŕki grad Belnėk. Kot viŕjeŕolec si zamiŕlja skrbno vzgojeno Dolinarjevo hčerkico Anico kot svojo bodočo nevesto in gospodinjko na trebanjskem gradu.

Potem ga kot jurista srečujemo na dunajskem vseučiliŕju. Ne veselem Dunaju ŕivi zase, poleg pravnih ved se uči modernih jezikov; njegova edina strast je risanje in slikanje. Dobri pastir Jezus ga 12. julija leta 1817 pelje k sv. Klemenu Hofbauerju, apostolu Dunaja in duŕnemu vodniku dunajskih vseučiliŕnikov. Pri njem opravi Baraga dolgo spoved, hodi k njemu na večerne sestanke in pod njegovim vodstvom raste v duhovnem življenju. Boga tako zelo vzljubi, da sklene odpovedati se graŕŕini in nevesti in postati duhovnik.

V letih 1821—1824 ga res vidimo v ljubljanskem bogoslovju. Na Dunaju se je pridno učil pravoznanstva, tukaj se pa ŕe bolj pridno učil svetih ved. Do predstojnikov je spoŕtljiv in pokoren, do bogoslovcev prijazen, a zelo pridrŕan in molčeč. Dne 1. septembra leta 1823 je ŕe posvečen v maŕnika; drugi dan opravi na vse zgodaj v stolnici pri altarju sv. Rečnjega Telesa zbrano in poboŕno svojo novo maŕo in se zanj vse dopoldne zahvaljuje v svoji semeniški sobici.

ŕtiri leta je kaplan v ŕmartnem pri Kranju. ŕe prve mesece se tako vrŕe v delo, da ga se-

stra Amalija v pismu prosi, naj se vendar ne ugonobi. Od daleč hodijo k njemu k spovedi in posluŕat njegove pridige. Na vse naŕine se bori zoper zmotne nauke in navade janzenizma, ki je zgradil vse versko življenje na trepetajočem strahu in ne na sinovski ljubezni do Boga. Baraga vse razda siromakom in se mrtvičil v hrani in spanju. Ob prostem času sestavlja svoj molitvenik "Duŕna paŕa", ki so ga spet in spet ponatisnili, tako da si je utrl pot skoraj v sleherno slovensko hiŕo in kočo. Stanovski tovariŕi, nevede in brez krivde vzgojeni v janzenistovskih nazorih, Barago zavidajo, obsojajo, zasmehujejo pred ljudmi in toŕijo na ŕkofijstvo. S sočutjem spremljamo Barago na poti v Metliko, kamor je kazensko prestavljen.

V Metliki ostane dve leti in pol. Spet vneto deluje na priŕnici in spovednici, spet vse razda za roveŕe, spet obiskuje zapuŕene bolnike, spet piŕe Slovincem knjige. Zato se pa spet ponovi odpor in sovraŕstvo janzenistovskih stanovskih tovariŕev zoper njega. Kakor glas iz neba mu pride poziv iz Amerike, od škofa Fenwicka iz Cincinnatija, naj pride pomagat, ker je misijonska ŕetev velikanska, delavcev pa zelo malo.

Z zvestim sodelovanjem z vsemi milostni si je Baraga zasluŕil milost misijonskega poklica. Velikoduŕno se ji odzove. Poslovi se od dobrih Belokranjcev, ki jokajo za njim. Poslovi se od svojih ljubljenih sester. Ves ubog in osamljen se v francoskem Havru vkreca na ladjo na jadra.

Ko mu preidejo zimski meseci v Cincinnatiju, ga škof Fenwick po odtajanem Huronskem jezeru osebno spremi na misijonsko postajo Krivo drevo na severovzhodni obali Michigananskega jezera. Tam je ŕe našel precej kristjanov. Pridno spreobraŕa ŕe druge, iŕe poganov onstran jezera, pozimi pa sestavlja Indijancem-Otavanom prvi molitvenik, kateremu pozneje sledijo ŕe drugi. ŕivi v velikem uboŕstvu; zase in za svoj misijon ima le to, kar mu dobrotniki poŕljejo iz Evrope.

Ko je v Krivem drevesu ŕe vse spreobraŕnjeno, se preseli proti jngu, k Veliki reki (Grand River). Tam mora začet i vse znova. Postavi jim iz tramov cerkev in ŕolo in si najame skromno sobico. Njegova gorečnost ne pozna mej, zato se mu vsa zloba poganstva z vsem svojim satanskim sovraŕstvom postavi po robu. Belokoŕci, prodajalci ŕganja, ga črtijo in črni jo, ker odvraŕa Indijance od alkohola in hoče iz njih napraviti dostojne, civilizirane in delavne ljudi. Prav zato je napoti tudi agentom Zdruŕenih drŕav, ki hočejo, da Indijanci ostanejo v svoji lenobi in pijančevanju, ker jih bodo potem brez večjega odpora pregnali na ameriŕki Zahod. Baraga mora oditi od Velike reke. Pa saj gre rad. Srce ga vleče h Gorenjem jezeru, k Oŕipvejcem, ki so ŕe skoraj vsi pogani. ŕeli si peruti, da bi bil čimprej pri njih.

V zgodnjem poletju se vozi in vozi po odtajanem Huronskem in Gorenjem jezeru v La Pointe, ki leŕi na zahodnem delu juŕne obale Gorenjega jezera, v ostrem, mrzlem podnebju. Tudi tukaj mora začet i vse znova. Da zgradi dostojno leseno cerkev in ŕolo in da pomaga uboŕnim Indijancem, pride leta 1836 v Evro-

po, v domovino. Prijatelji misijonov mu tudi plačajo tisk dveh slovenskih, ene nemške in dveh indijanskih knjig. Potem spet misijonari v La Pointu in po zahodnih in severozahodnih bregovih širnega Gorenjega jezera. Poleti se vozi z ladjo ali na krhkem čolnu, pozimi hodi peš, s težkimi krpjami in brez njih, ali se vozi na nizkih saneh, v katere sta vprežena psa. Na vseh misijonskih podružnicah gradi cerkvice, da se spreobrnjenci ob nedeljah, ko ni tam duhovnika, zbirajo k molitvi in nabožnemu branju in petju. Bog ga večkrat skoraj žudežno reši smrti v valovih ali v debelem snegu. Detroitški škof ga imenuje za svojega namestnika v indijanskem delu škofije.

Ko je tudi v La Pointu že skoraj vse krščansko, se preseli proti vzhodu, v L'Anse. Brž postavi tudi tukaj cerkev, šolo in stanovanje za misijonarja, vse iz lesa. Indijanskim spreobrnjencem gradi hišice, da bi stanovali skupno, laglje napredovali v omiki in gospodarstvu in se varovali pijanstva. Sestavlja obširno očipvejsko slovnico in očipvejsko-angleški slovar; z njima se uvršča med največje raziskovalce indijanskih jezikov. Ko na Keeweenawskem polotoku odkrijejo bakrene in železne rudnike in se priseljuje tudi mnogo katoliških Ircev, Francozov in Nemcev, postane, ker škof nima duhovnikov, tudi njim dužni pastir. Po cele dneve in tedne hodi od naselja do naselja, s spremljevalcem ali pa sam, nosi na hrbtu vse altarne in mašne potreščine, mašuje po zasebnih hišah, pridiga v treh ali štirih jezikih, krščuje, spoveduje, prevideva bolnike, poroča, blagoslavlja grobe. Povsod spodbuja katoliške rudarje, naj si postavijo cerkev.

Ko je ustanovljen apostolski vikariat Gorenji Michigan, škofje predlagajo Barago za apostolskega vikarja. Na vse svete leta 1853 prejme v Cincinnati škofevsko posvečenje. V vsem svojem vikariatu, kateremu so okoliški škofje dodali tudi vsa indijanska naselja, ima samo tri duhovnike in samo nekaj malega lesenih cerkvic. Vse mora šele dobiti: vernikov, duhovnikov, cerkva, misijonskih šol, učiteljev. Spet se pelje v Evropo, dobi čisti denarja, dobi 11 duhovnikov in bogoslovcev. V Sloveniji je sprejet z velikanskim navdušenjem. — Ko se vrne v svojo škofovsko prestolico Sault Sainte Marie, v svojo leseno cerkvico in svojo najeto sobico, se slavlje kmalu sprevrže v velike bridkosti. Večkrat je na tem, da se odpove škofiji. Ima skrb in težave z duhovniki, ki tudi nimajo lahkega stališča. Nima denarja zanje, za cerkve, za šole, za učitelje. V svoji vestnosti vsako leto obišče vse svoje oddaljene misijone. Večkrat, zlasti med Indijanci, ostane po cel teden ali še več in opravlja vsa dušnopastirska dela. Leta 1857 je iz Rima imenovan za rednega škofa v Saultu, odkoder se leta 1866 preseli v Marquette. Tudi kot škofa se mu noge niso odpočile od težkih krpelj; tudi kot škof ure in dneve preždi v čolnu ali čolničku, tudi kot škof nešetokrat čepi na lesenih pasjih saneh. Svojim duhovnikom in vernikom je bolj oče kakor cerkveni dostojanstvenik.

V njegovi škofiji delujejo, po odhodu Pirca

in škole, slovenski duhovniki Mrak, Lavtizar, Čebulj, Vrtin in Andoljšek. Mrak in Vrtin sta postala za njim škofa.

Na cerkvenem zboru v Baltimoru, kjer je mlada, lepo napredujoča Cerkev Severne Amerike že mogla pokazati velikanski uspeh in sijaj, zadene 8. oktobra leta 1866 Barago kap. že prej je od prevelikih dušnih in telesnih trudov in naporov bolehal za naduho in čutil tesnobo v prsih, zlasti pri hoji. Po udarcu kapí ga preneso v bližnjo bolnišnico sv. Neže. Škofje ga silijo, naj ostane v milejšem baltimorskem podnebnju. On se pa ustraši, da bi moral živeti in umreti daleč proč od svojih vernikov, in neutegoma odpotuje. Spremlja joči ga duhovnik Bourinó ga mora nesti na rokah, ko je treba prestopiti na drug vlak. V Marquette ga vidimo, kako mu je sprva bolje in se takoj loti dela. Potem se mu pa bolezen poslabša. Niti maševati ne more več. Sloni v postelji ali na stolu, trpi, premišljuje in moli. Bog hoče, da s trpljenjem dopolni svoje delo. V tolažbo mu je zavest, da je škofija urejena, da ima za silo dovolj cerkva, duhovnikov in cerkvenih šol. V nedeljo Jezusovega Imena odide k Bogu.

* * *

Brez usmiljenja si je mrtvil telo. Opojnih pijač že od leta 1834 ni poskusil, mesa ni užival od leta 1852. Bog mu je bil vse. Od avgusta leta 1840 je vsako jutro premolil pred mašo dve ali tri ure.

Že njegovi sodobniki so opazali na njem zlasti dvoje: veliko svetost in neutrudno delo. Da, svetost, ki ga je nagibala k neprestanemu delu in ki je nad njegovo velikansko delo klicala božji blagoslov.

Bog nam je dal v njem vnetega dušnega pastirja, poganom pa gorečega misijonarja. Naj ga kmalu poveleži in prišteje med blažene, da bomo imeli v njem mogočnega priprošnjika in vzvišenega vzornika.

DR. FRANČ JAKLIČ

BARAGA O LJUBEZNI DO BLIŽNJEGA

"Nobeno delo in nobena še tako težavna in zamotana opravila ne morejo človeka ovirati v ljubezni do Boga."

"Če ljubiš Boga, ljubiš tudi svojega bližnjega. Ne ostani pa samo pri lepih mislih; tvoja usmiljena ljubezen mora biti delovna. Koliko žalostnih potrebuje tvojih tolažilnih besed; koliko nesrečnih je potrebnih tvoje pomoči! Bog pripusti, da jih je zelo veliko na svetu, ki si morajo s trpljenjem zaslužiti zveličanje; drugi pa ga dosežejo z usmiljenjem do teh nesrečnih."

"Ne odlašaj z dobrotami do bližnjega, če mu jih lahko takoj izkažeš; z odlašanjem izgubiš velik del zasluženja. Tvoja ljubezen do bližnjega mora biti širokosrčna; razširi jo, kolikor jo moreš. Kadar pa bližnjemu sam ne moreš nič dobrega storiti, prosi zanj pri drugih! Ali mu pa vsaj od Boga prosi usmiljenja!"

"O, kdo more biti brez velike skrbi za zveličanje bližnjega, če premisli, da je Kristus dal zanj svojo kri in svoje življenje."

Baragova apostolska gorečnost

"Apostle of one soul" — apostol ene duše. Pod tem imenom je bil naš Baraga znan ameriškim protestantskim veljakom. Po njihovem pojmovanju je moralo biti to nekaj edinstvenega, med tem ko je v naših očeh nekaj običajnega. Saj vemo, kaj je dejal sv. Frančišek Sal., da je ena sama duša dosti velika za eno škofijo. Kaj takega seveda protestanti težko razumejo, ker so poganki odrezane, sušeče se veje, ki ima vedno manj božjega soka v sebi.

Ima pa ta častni naslov, ki so ga nadeali našemu Baragi, svoje zgodovinsko ozadje. Bilo je pozimi leta 1847-48. Baraga je bil takrat v L'Ansu, odkoder je delal svoje misijonske pohode med bele rudarje polotoka Keweenaw in med Indijance, daleč naokoli raztresene. Nekega dne dobi poročilo, da leži v 57 milj oddaljenem Copper Harbor smrtno bolan poganski deček. Obveščen je pa že bil o tem protestantski misijonar, ki ga pa ni bila volja radi enega otroka tvegati take poti.

Barago je misel, da gre za večno usodo ene duše, pa bodi taka ali taka, takoj dvignila na pot. Nataknil si je krpelje in se pognal v snežne zamete, da po najkrajši poti doseže in reši dušo, ki se nahaja na razpotju v tako različno večnost. Spotoma je križal prometno cesto, prav ko je na saneh drsela mimo neka karavana. Ko je izmenjal z njo par besedi, se je oprostil, češ da se mu mudi k neki duši, ki ga v svoji smrti sili potrebuje.

Gospodje, menda sami protestanti, se niso mogli načuditi taki požrtvovalnosti za enega ubogega pogankega otroka. To je treba na račun naših komodnih misijonarjev ovekoveti, so se domenili. In res je kmalu nato protestantsko glasilo "New York Observer" ta junaški Baragov čin javno proslavilo. Eden dotičnih gospodov ga je kot očividca opisal in dostavil, da so kaj takega zmožni samo katoliški misijonarji, ki svoje ljubezni do duš nimajo razdeljene med Boga in lastno družino.

Baragu je prišlo to poročilo v roke. V svojem pismu dunajskemu nadškofu ga dobesedno navaja in pojasnjuje. Pravi, da mu je poročevalec domala deset let preveč naprtil, ko je zapisal, da mora imeti približno 60 let, a jih ima le 51. Misijonski napor, zlasti zimski, da so ga pač hitreje postarali. Kar se pa tiče njegovega začudenja, da je radi ene otroške duše tvegati tako pot, pa meni, da to ni nič izrednega. Vsak katoliški misijonar bi to storil, ne le če bi šlo za 57, ampak celo za 500 milj dolgo pot. Saj je vendar ena sama duša vsake žrtve vredna.

Gotovo, ne le vsak katoliški misijonar, celo vsak katoliški duhovnik, ki se zaveda svojega zvanja, bo doprinesel tako žrtev za rešitev ene duše, ki je njegovi duhovni oskrbi poverjena. Toda zavest dolžnosti, ki jo v takih primerih nalaga pravičnosti, in pa zavest dolžnosti, ki jo nalaga ljubezen, je dvojje. Preden pride zavest do končnega sklepa: Pojdi, dolžan si, tudi s tveganjem življenja, je junaška

ljubezen, ki sebe ob takih prilikah sploh ne pozna, že na potu. Barago je gonil za dušami ta motor junaške ljubezni.

Sledečo zimo ga zopet srečamo na enaki, a še bolj tvegani poti, zopet radi ene duše. Iz 250 milj oddaljenega Fond du Lake je dobil sporočilo, da ga tam na pragu življenja čaka poganška duša. Bila je neka indijanska starica. Njeni domači so šli v gozdove prezimovat, njo pa so pustili v koči, v upanju, da je več ne najdejo, ko se spomladi vrnejo. To bi se bilo tudi zgodilo, da se ni krščanska žena zavzela za njo. Le-ta je obvestila misijonarja, da ima priliko eno dušo rešiti.

Zopet ga vidimo, kako hiti preko zametov, da še ujame to dragoceno dušo. Ko se prilazi v njeno kožo in žena vidi, da ima pred seboj "črnosuknarja", se ga z obema rokama obupno oklene in milo prosi: "Oče, oče usmili se me!" Kar požirala je temeljne resnice sv. vere in zatrjevala, da vse veruje. Kljub temu je hotel misijonar krst odložiti za drugi dan, da jo med tem še bolje pouči. A preden se je poslovil, mu je nekaj reklo: kdo ve, če jo boš jutri še živjo našel. Pa jo je kar takoj krstil. In res, drugo jutro so mu prišli povedat, da je umrla.

Nazaj grede je pa malo manjkalo, da ni sam postal žrtev ljubezni za to rešeno dušo. Zajela ga je silna snežna vihra. Navadno je rabil za to pot štiri dni. Takrat jih je rabil sedem. Ko so ga začele moči zapuščati, se je najprej osvobodil misijonske prtljage, ki jo je obesil na neko drevo. Nekaj časa je šlo malo laglje, potem sta se pa zopet začeli javljati utrujenost in oslabelost. Rad bi si bil zakuril ogenj in se ob njem malo ogrel ter odpočil. A sta mu bili roki tako premrli, da ni niti poskušal. Kar tako se malo usteši, bi pomenilo obsedeti in se šele v večnosti prebuditi. Vedno znova se je zato izkopaval iz zametov in sunkoma pognal naprej. Tako je končno dosegel mesto, odkoder je bilo sarao še četrto ure hoda do najbližjega naselja. Rabil je pa še cele tri in pol ure, da se je dokopal do njega, popolnoma izčrpan.

To sta le dva, morda najznačilnejša primera, kako je Baraga zaslužil blagrovanje apostola narodov, ki je s prerokom Izaijem vzkliknil: "Kako lepe so noge oznanjujočih mir, oznanjujočih dobro" (Rim 10, 13). Je podoba, da je to sam Bog potrdil. Značilno je, da je med čudežnimi ozdravljenji, ki se pripisujejo Baragi, dvoje takih, ki so v zvezi z njegovimi apostolskimi stopinjami.

O enem, ki se je zgodilo, ko je bil on že živ, nam poroča njegov življenjepisec Vrwyrst O. F. M. Neka žena je mnogo trpela na oteklini v kolenu. Ker je imela Barago za svetega moža, se je k njemu zatekla po pomoč. Njegovo postrežnico je prosila, naj ji da njegovo nogavico, da jo obuje na zateklo nogo. Postrežnica si je ni upala sama dati, ampak je prosila Barago za dovoljenje. Dovolil je. Žena si je nogavico obula in oteklini je začela

pialmeti ter kmaľu popolnoma izgĩnila. A pozneje se je zopet pojavila. To pa za kazen. Tej ženi je nekdo izmaknil surovo maslo, ki ga je pripravila za prodajo. A tokrat se ni obrnila na Barago, ampak na neko vedeževalko, naj ji pokaže sled za tatom. Zato se ji je oteklina povrnila.

O drugem čudežnem ozdravljenju piča pismena izjava Rev. M. Jodocy-ja, župnika pri sv. Janezu Krstniku v Marquette, Mich. Le-ta je poznal Mrs. James Beandry, ki mu je kot 83 letna starka pripovedovala, kako je njena krušna mati Mrs. Mihaela Longtin v Marquetteu na Baragovo priprošujo čudežno ozdravela. Strupen pajk jo je v nogo pičil. Noga ji je začela hitro otekatih Oteklino so zdravniki sicer zaustavili, a splahnela ji ni. Dolgo je bila žena priklenjena na posteljo. Rev. Burion, ki je bil nekaj časa Baragov misijonski pomočnik, ji je prinesel njegovo nogavico in ji rekel, naj jo natakne. Že ko je to poskušala, je vstala in hodila, kot bi ji nič ne bilo. Tisto, surovo pleteno, spodaj rujavo, zgoraj belo volno nogavico je potem žena skrbno hranila.

Nihče razen nezmotljive Cerkev ne more z gotovostjo trditi, da so to pravi čudeži. Prav tako ne, da niso le v neki slučajni, ampak bistveni zvezi z njegovimi nogavicami. Vsekako pa je dovoljeno izraziti pobožno mnenje, da je res Bog sam potrdil, kar je razodel: "Kako lepe so noge oznanjujočih mir, oznanjujočih dobro."

Dr. p. HUGO BREN OFM

TO JE BIL BARAGA...

Kadar pomislim na Barago, ga vidim v najrazličnejših podobah: gledam ga kot graščakovega sina, ki ima pred seboj vso bodočnost, gre študirat, da bo kot jurist vodil graščino; vidim ga kot izredno čutečega in ljubečega brata, ki je svojo sestro Amalijo ljubil kot bi jo lahko samo še mati; gledam ga celo kot nežnega ženina, ki je doživljal srečno ljubezen ob hčerki svojega varuha; vidim ga kot akademika v dunajskem veleučnem življenju, kjer je nihal med poklicem: ali naj služi umetnosti kot slikar, ali znanosti in svoji gospodarski bodočnosti kot jurist v domači deželi; odpovedal se je slikarstvu, končal študije, toda odločil se je postati svetnik, odkar je postal žrtev božje Milosti, kakor mu jo je posredoval njegov spiritalni sveti Čeh Dvoržak-Hofbauer. Kot sveti Pavel na poti v Damask je postal Baraga nov človek: od znanosti in umetnosti je postal APOSTOL BOGA in vse svoje zmožnosti posvetil odslej Njegovi slavi. Na lestvici duhovnih vrednot si je izbral najvišjo: SVETOST; prav v smislu romantike, katere prav tako značilen otrok je, kakor Prešeren v pesmi, Čop, ženin njegove sestre, v znanosti, ali Slomšek, sovrstnik v njegovi smeri. Lepo je biti velik umetnik, slavno je postati velik znanstvenik, ali največ je vredno, postaviti iz sebe duhovnega človeka vedno in z vsem v skladu z božjo voljo, to je: svetnika. Ohranjenih je nekaj njegovih podob in bakrorezov; po-

stal je kulturni delavec svoje domovine (pisatelj izredno priljubljenih molitvenikov); postal je znanstvenik, kulturni pionir po njem v katolištvo pripeljanih poganških Indijancev, postal tak njihov kulturni delavec, kot sveti Ciril Slovanom: prvi jim je zapisal njihovo besedo, sestavil prvine njihovega jezika v znanstveni sistem, jim tiskal prve knjige iz ljubezni do bližnjega, ki je izhajala iz ljubezni do Boga. V tem se je pokazal največjega "mojstra" in postal vzor. Tu je imela njegova osebnost svoj izvor in svoj vrh. Na poti k njemu je premagoval vse ovire z največjimi osebnimi žrtvami; odpovedal se je zakonski ljubezni, postal duhovnik, trpel od svojih sbratov neprijaznost, ki je nasprotovala v času razumarskega liberalizma njegovi verski romantični gorečnosti; premagoval neizmerne ovire na svojih misijonskih potih; delal kot največji garač v vinogradu Gospodovem za Indijance in tudi za Slovence, katerih ni pozabil (pisal jim je v Ameriki, in jih je prišel dvakrat v domovino obiskat), in duhovno neobdelano pokrajino pripeljal v naročje Boga, v katerega službi je bil v taki službi, da mu je vsega žrtvoval, od njega pa prosil samo zveličanje duše, svoje in svojih ovčic.

In še to: BIL JE BARAGA USTANOVI-TELJ SLOVENSKE EMIGRACIJE V AMERI-KO. On ji je pokazal pot, on jo je vabil za seboj in on jo utrjeval v svoji gorečnosti, ki je še desetletja za njim rodila bogate sadove.

Ne samo kot slovenski kulturni delavec, ne samo kot indijanski sveti Ciril in Metod skupaj, tudi kot slovenski emigrant v naš del sveta, v katerem se nahajamo sedaj, nam mora biti Baraga ljub in drag, najbolj pa kot SVETNIK, ki je najvišja podoba človeka.

Mi občudujemo njegov svetniški lik, kakor so ga njegovi sodobniki, in zato postavljamo sebe in vso svojo emigracijo pod njegovo varstvo, proseč ga, naj nam ohrani to, kar je on tako ljubil v življenju: VERO IN DOM; KATOLIŠTVO IN SLOVENSKO DOMOVINO.

DR. TINE DEBELJAK

BARAGA O GOREČNOSTI ZA BOŽJO ČAST

"Kdor hoče biti pravi kristjan, mora imeti gorečnost za božjo čast. Ta gorečnost je kristjanu tako potrebna, kakor mu je potrebna ljubezen do Boga, iz katere gorečnost izvira."

"Nekateri mislijo, da naj bo vnema za božjo čast lastna le apostolskim možem. Pa je za vse stanove. Ni ga poklica, v katerem bi človek ne mogel kazati te gorečnosti. Kazati si jo dolžan z dobrim zgledom, z dobrimi nasveti, s tolažbo in trpljenju, posebno pa z molitvijo. Velikokrat se kakšen grešnik spreobrne le zaradi prisrčnih molitev, ki jih ta ali ona bogaboječja, pred svetom skrita duša pošilja iz svoje samote k Bogu."

"Če Boga zares ljubiš, mu ne moreš bolje pokazati svoje ljubezni, kakor če si prizadevaš, da bi ga ljudje bolj častili in ljubili. Stori mu to veselje, da ga ne boš le častil, ampak da boš porabil vse pripomočke in vse okolnosti, da bi še druge vnel za božjo čast."

RADI BI BARAGO, SVETNIKA!

Brez svetnikov Slovenci nismo. Danes je menda dokazano, da sv. Hema ni le živela med Slovenci in nad delom Slovencev gospodovala, ampak da je bila tudi slovenskega rodu. Še bolj gotovo je slovensko poreklo njenega blažena moža Viljema, čigar zemski ostanki počivajo v gotskem sarkofagu starodavne cerkvice v Twimbergu v gornji Labudski dolini in se mu ondodno nemško prebivalstvo priporoča kot zaščitniku goveje živine.

Kulturna zgodovina nima pomislekov, da ne bi v kulturno last naroda prištevala stvaritev tistih tujcev, ki so prišli od drugod, se med narodom naselili, se vživeli v njegovo kulturno snovanje in še svoje doprinesli. Slovenski biografski leksikon zato obširno poroča, postavim o škofu Herbersteinu, o slikarju Metzingerju, Korytku itd. Toliko bolj so last našega verskega občestva tujci-misionarji, ki niso prišli k nam po zaslužek, v službo, ampak z namenom žrtvovanja: sveti Amand, Modest in Metod. Celó oni svetniki, ki so živeli na slovenskem ozemlju pred prihodom Slovencev, nam ne smejo biti samo zgodovinsko zanimivi. Mislim na sv. Viktorina, Maksimilijana, Ruperta, Mohorja in Fortunata — najbrž jih je bilo še več —, ki so delovali med pravovernim prebivalstvom naših krajev in to prebivalstvo odnosno njih potomstvo se je vendar pozneje spojilo s Slovenci. Vladarji, ki so svoje narode privedli v naročje Cerkve, uživali prav tako kot nositelji redov skoraj vsi čast oltarja. Slovenska kneza Hotimir in Kocelj je ne uživata, pač zato ne, ker sta po razpadu karantanske odn. panonske države zapadla pozabljenju in s tem je prenehalo njuno češčenje. Prav tako pa je prenehalo iz istih vzrokov, zaradi spremenjenega narodnostnega življenja, ki je razrahljalo skupno zavest, splošno češčenje starih slovenskih svetnikov, ki se je šele z ustanovitvijo Mohorjeve družbe in dvigom narodne zavesti vsaj glede sv. Mohorja, Heme in sv. Metoda spet nekoliko oživilo. Češčenje ostalih slovenskih svetnikov je le ozkega krajevnega značaja, pa niti onih treh — priznajmo! — ni posebno goreče.

Cerkev uvaža nove praznike, razglaša dogme in daje čast novim svetnikom. To je gotovo Bogu dopadljivo in za versko življenje potrebno. Za dvig verskega življenja Slovencev je pa tudi potrebno, da dobijo na svoje oltarje nove svetnike, ki bodo združili Slovence od Rabe do morja v vneto češčenje. Poleg Slomščka in marsikaterega mučenca iz zadnjih let nam more biti kot naš svetniški kandidat posebno dragocen baš Irenej Friderik Baraga. Res je kot misionar tudi last drugih narodov — podobno kot Amand, Modest in Metod našega —, a v prvi vrsti je slovenski. Da je bil svetniška osebnost, že njegovi sodobniki niso dvomili, saj je dva rodova tik pred narodno smrtjo združil z Bogom in živel, kot pač morejo in znajo živeti samo svetniki. Svetniško pa je bilo življenje in delovanje že v domovini, kateri pa je dal iz svojega novega delokroga še mnogo več kot prej doma. Ne le, da je še v Ameriki

pisal Slovincem nabožne knjige, ki so dosežale za naše razmere skoraj rekordne naklade, BARAGA JE s svojim zgledom kot njihče drugi za življenja in po smrti SLOVENSKE VERNIKE OPOZARJAL NA NJIHOVE MISIJSKE DOŁŽNOSTI.

Toda rad bi povdrlil še dve drugi okolnosti, ki nam prav posebno priporočata molitev za Baragovo beatifikacijo. V svoji odvetniški praksi na štajerskem in Kranjskem sem imel priliko opazovati skrajno sovraštvo med brati in sestrami, med otroki in starši, ki je našlo ostudnih izrazov v dediščinskih in posebno prevžitkarskih pravadah. Čeprav imajo sorodniki in advokati, seznanjeni z mnogimi grdobijami, precej trdo kožo in malo sentimentalnosti, so jim tovrstne pravde dostikrat zagrenile poklic in celo zaslužek. Škofa Ireneja Friderika življenjepis pa pripoveduje o njegovi ljubezni do matere in sester tako vzvišene stvari, da se vidijo dostikrat skoraj prav tako neverjetne, kot je neverjetno sovraštvo marsikje. Zdaj, ko v domovini vladajo brezbožniki, raste tudi nevarnost za krščansko zakonsko življenje, ki ga je Baraga tako goreče blagoslavljal v svojem najozjem sorodstvu, pa seveda tudi v dušnopastirskem in misijonskem delovanju. Zato nam je res potreben kot PRIPROŠNIK ZA LJUBEZEN V DRUŽINI IN SORODSTVU.

Druga rana našega naroda je izseljenstvo. Najprej so se selili Slovenci v Severno Ameriko, potem v severnozpadne evropske industrijske države, v druge prekomorske kraje in po nastanku Jugoslavije v južne kraje države, deloma med drugoverce. Slovenci izven Jugoslavije so bili pomešani vedno bolj z drugorodci. Več kot tretjina naroda ni bilo "doma", in še zdaj ga več kot četrtnina ni. Mnogi so bili in so še odločeni, da se vrnejo, vsi drugi so, če ne v prvem ali drugem, pa v tretjem ali četrtem pokolenju obsojeni na narodno smrt. Skoraj vsaka družina doma ima v tujini svojca ali vsaj daljnjšega sorodnika. Kot izseljenec nekdanj je s grojo priprošnjo že marsikateremu poznejšemu izseljencu pomagal; to smo mnogi doživeli ali vsaj o tem brali. A to so stvari intimnega verskega značaja. Vsemu narodu naj bo pa vzgled LJUBEČIH VEZI MED BRATI V TUJINI IN ONIMI V DOMOVINI, a onim, ki so, kot nekoč njegove misijonske ovčice, obsojeni na narodno smrt, REŠITELJ PRED DUŠNO SMRTJO. Dušni pastirji med izseljenci zopet nimajo lepšega zgleda kot Baragovo delovanje med izseljenci okrog Velikega jezera.

Naj bi se vsi Slovenci združili v skupni molitvi, da nam Cerkov da v Baragi našega misijonskega, družinskega in izseljenškega svetnika!

DR. MARJAN MAROLT,

BARAGA O LJUBEZNI DO BOGA

"Svet silno veliko terja od tistih, ki ga ljubijo. Samo javi jim, kaj želi imeti, pa mu brez pridržka takoj ustrožejo. Ali bo torej samo Bog tisti, kateremu nečemo nič storiti, preden ne preračunamo, ali morda preveč ne zahteva?"

"Daj mi svoje srce!" ti Bog ljubeče pravi. Daj mu ga torej in bodi vesel, da Bog želi tako reven dar, kakor je tvoje srce."

Baragova pot k časti oltarja

Kdor spozna Baragovo življenje, se prepriča, da je Baraga živel in umrl kot svetnik. Že njegovi sodobniki so bili prepričani, da je vzorno spolnil svojo življensko nalogo kot duhovnik, misijonar in škof. Nič niso dvomili, da je njegova duša v nebesih. Splošna sodba o njem je, da bi se mogel razglasiti za svetnika. Pred leti se je tudi začelo gibanje, naj bi se Baragu res podelila čast oltarja.

SVETNIKE MORE RAZGLAŠATI LE CERKEV, nihče drug ne. Bolj natančno povedano: razglasiti jih more le papež. Samo po sebi se razume, da bo papež le takrat koga razglasil za svetnika, ko bo trdno prepričan, da je umrl res v nebesih. Toda kako naj do takega prepričanja pride? Po človeškem in božjem pričevanju. **TREBA JE DOKAZATI, DA JE UMRLI IMEL KRŠČANSKE ČEDNOSTI V JUNAŠKI STOPNJI IN DA SO SE NA NJEGOVO PRIPROŠNJO PO NJEGOVI SMRTI ZGODILI ČUDEŽI.** To dvoje pa je treba točno dokazati na način, ki ga je Cerkev v ta namen predpisala. To dokazovanje se vrši po posebnih izredno strogih postopkih, ki imajo v cerkvenem zakoniku ime "postopki pri razglasjanju božjih služabnikov za blažene in blaženih za svetnike".

BARAGA — BOŽJI SLUŽABNIK

Človek, o katerem se trdi, da je živel in umrl v duhu svetosti in bi zato mogel biti razglašen za svetnika, se v cerkvenem uradnem jeziku imenuje božji služabnik. **IRENEJ FRIDERIK BARAGA JE TOREJ BOŽJI SLUŽABNIK.** Tak božji služabnik pa more biti mučenec ali spoznavalec. Pri razglasjanju za svetnike je to raziskovanje zelo važno. Mučenec se razglasi za svetnika, če je le "jasno dokazano mučeništvo tako v materialnem kot v formalnem pogledu" (Kan 2116 § 2). Od zahteve po čudežih daje papež na prošnjo spregled pri mučencih (Kan 2116 § 2). Pri spoznavalcih, ki so spoznavali Kristusa s svojim življenjem, ne pa z mučeniško smrtjo, se pa v takem primeru, kot je Baragov, vedno zahtevajo poleg čednosti v heroični stopnji še čudeži (Kan 2116 § 1).

Pri razglasjanju za blažene in svetnike "se more postopati po dvojni poti, po redni in izredni", kot se izraža kan. 2000 § 1. Izredna pot pride v poštev pri tistih božjih služabnikih ali blaženih, ki so umrli pred l. 1534. Ker je Baraga umrl več kot štiristo let pozneje, se bo njegova razglasitev za svetnika vršila po redni poti.

NAJPREJ BLAŽENI, POTEM SVETNIK

PODELITEV ČASTI OLTARJA VSEBUJE DVA DELA. Prvi se imenuje razglasitev za blaženega ali **BEATIFIKACIJA.** Drugi pa razglasitev za svetnika ali kanonizacija. Prvi se mora izvršiti pred drugim. Božji služabniki se torej razglašajo za blažene; blaženi pa za svetnike. Za razglasitev za blaženega se zahtevajo pri spoznavalcih čednosti v junaški stopnji in čudeži. Pri razglasjanju za blaže-

nega je treba najprej dokazati čednosti v junaški stopnji. Šele ko so te dokazane, se pristopi k preiskovanju čudežev. Potem ko so bile dokazane omenjene čednosti ali pri mučencih mučeništvo, in so v papeževem imenu izdali odlok o tem, se sme božji služabnik imenovati **ČASTITLJIVI**; preje pa ne (Kan 2115 § 2 in 2084 § 2). Toda naslov častitljivi še ne dovoljuje kakega javnega čestčenja. Javno čestčenje se začne dovoljevati šele z **RAZGLASITVIJO ZA BLAŽENEGA**, a še takrat le v omejenem obsegu. Polno javno čestčenje pa se ukaže z razglasitvijo blaženega za svetnika. Ta razglasitev ali kanonizacija je zadnja in dokončna ter nezmotljiva izjava vrhovnega cerkvenega učiteljstva, da je umrl res v nebeški slavi.

Baraga je torej danes božji služabnik. Ko bo izdan v papeževem imenu odlok, ki bo avtentično razglasil, "da je dobro dokazano, da je božji služabnik imel vse čednosti v heroični stopnji" (Kan 2115 § 1), bo šel Baragu naslov častitljivi. Blaženi Baraga pa ga bomo mogli imenovati po razglasitvi za blaženega, ko bodo seveda prej dokazani čudeži, storjeni na njegovo priprošnjo. Ko pa bo Baraga razglašen za blaženega, se bo za njegovo razglasitev za svetnika zahtevala potrditev dveh čudežev, ki se bosta izvršila po njegovi razglasitvi za blaženega. Takrat šele bomo mogli ali bodo mogli prositi: Sveti Irenej Friderik Baraga, prosi za nas! Kdaj bo zasvetil ta srečni dan? Ne vemo. Samo Bog ve zanj. Naša stvar je, da molimo in storimo, kar je v naši moči, da bo Baraga najprej razglašen za blaženega, šele na to bo mogel biti razglašen za svetnika.

KAJ SE ZAHTEVA ZA RAZGLASITEV ZA BLAŽENEGA

Za razglasitev za blaženega pa se bo pri Baragu zahtevalo dvoje, kot smo že omenili, namreč dokaz, da je imel krščanske čednosti v junaški stopnji, in drugič dokaz, da so se na njegovo priprošnjo po njegovi smrti zgodili čudeži.

Kot določa kan. 2104 se bo moralo dokazati, "ali je ugotovljena **HEROIČNA STOPNJA BOŽJIH ČEDNOSTI** vere, upanja in ljubezni do Boga in bližnjega in **POGLAVITNIH ČEDNOSTI** modrosti, pravičnosti, zmernosti in srčnosti ter z njimi sorodnih". Pod heroično ali junaško stopnjo čednosti je umeti trajno izvrševanje čednosti v nenavadni meri. Ne zadoščajo nekatera junaška dejanja, marveč se zahteva trajno izvrševanje čednosti. Se ne zahtevajo izredna dela, marveč izvrševanje navadnih vsakdanjih dolžnosti na popolnejši način, kot je običajen. Ni dvoma, da je Baraga izvrševal čednosti v taki junaški stopnji. Težave bodo morda le v izbiranju pravih dokazov za te čednosti. Imeti čednosti v junaški stopnji ne pomeni namreč že tudi pravno dokazati njih obstoj.

Ko se bo ugotovila heroična stopnja krščanskih čednosti, bodo pristopili k **PREISKOVANJU ČUDEŽEV**, o katerih se bo trdilo,

da so bili storjeni na Baragovo priprošnjo. Za razglasitev za blaženega se pri spoznavalcih zahteva različno število čudežev, včasih dva, včasih trije, včasih štirje. Kan. 2117 namreč takole določa: "Za razglasitev božjega služabnika za blaženega se zahtevata samo dva čudeža, če so podale dokaz o čednostih v obeh postopkih, v informativnem in apostolskem, priče očitvidci, ali če so priče, ki so bile zaslišane v apostolskem postopku, vsaj svoje znanje dobile od očitvidcev; trije, če so bile priče v informativnem postopku očitvidci, v apostolskem pa take, ki so svoje znanje dobile od samosliščev; štirje, če so se v obeh postopkih dokazale čednosti samo po pričah sporočila in listinah".

Iz kanonovega besedila sledi, da je DOKAZOVANJE ČUDEŽEV V ZVEZI Z DOKAZOVANJEM SVETEGA ŽIVLJENJA BOŽJEGA SLUŽABNIKA. Čimbolj neposredne priče so dokazale svetost življenja, tem trdnjeje je svetost dokazana že s človeškimi sredstvi, in se zato tem manj zahteva božji poseg. Ker se je pri Baragu začel postopek za razglasitev za blaženega precej pozno po njegovi smrti, najbrž ne bodo zadoščali trije čudeži, marveč se bodo zahtevali štirje.

POSTOPKI

Heroična stopnja čednosti kakor tudi čudeži se morajo dokazati po POSEBNIH POSTOPKIH. Ti se dele na dve vrsti. Prvi so škofijski, drugi pa papeški ali apostolski.

ŠKOFIJSKI POSTOPKI SO TIL:

1. Predlagatelj, ki more biti posamezen katoličan ali skupina katoličanov, prosi po pospeševalatelju zadeve, ki mora bivati v Rimu, škofa onega kraja, kjer je božji služabnik umrl, naj se uvede postopanje za razglasitev za blaženega.

2. škof odredi preiskavo spisov umrlega in jih nato pošlje v Rim kongregaciji za sv. obrede obenem s pravnim poročilom o skrbnosti, s katero je pregledoval spise.

3. škof izvrši informativni postopek o slovesu svetosti in čudežev.

4. škof izvrši postopek o tem, da se umrlemu dosedaj ni izkazovalo javno češčenje.

5. Akte o obeh zadnjih postopkih škof pošlje Kongregaciji za sv. obrede.

Pri Kongregaciji za sv. obrede najprej preiščejo spise umrlega. Če ni v njih nič proti veri in mravnosti, odredi papež, naj se postopa dalje. Nato se preišče veljavnost škofovega informativnega postopka in se stavi na redni seji vprašanje, ali naj se odredi nalog, da se uvede postopek, če je sodba kardinalov, ki redno sejo sestavljajo, ugodna, odredi papež nalog o uvedbi postopka. Nato se preišče škofov postopek o tem, da se umrlemu ni izkazovalo javno češčenje.

Sedaj se začne APOSTOLSKI POSTOPKI:

1. Vsaj petim sodnikom se pošljejo papeška poverljiva pisma, da naj z oblastjo od papeža jim poverjeno v škofiji izvrše preiskavo o slovesu čednosti in čudežih kakor tudi o čednostih in čudežih.

2. Nato se na treh sejah, na predpripravljalni, pripravljalni in obči razpravlja in odloča o čednostih v heroični stopnji. Zadnja seja se vrši pod papeževim predsedstvom.

3. Na papežev ukaz se izda odlok o dokazanih čednostih.

4. Sledi razpravljanje in odločanje o čudežih na treh sejah kakor zgoraj.

5. Papež ukaže izdati odlok, da so čudeži potrjeni.

7. Vpričo papeža se vrši nova razprava o vprašanju: ali je varno pristopiti k razglasitvi božjega služabnika za blaženega.

8. Papež ukaže izdati odlok, da je varno pristopiti ("super tuto").

9. Papež končno odloči dan, ko se pri sv. Petru v Rimu izvrši razglasitev novega blaženega. Pri slovesni kardinalski maši se prebere papeževo pismo (breve), s katerim papež razglašča novega blaženega. Popoldne pa ga pride v cerkev počastit papež sam.

Za razglasitev blaženega za svetnika se zahtevata, smo rekli, dva nova čudeža, ki sta se izvršila po tem, ko je bil božji služabnik po redni poti razglašen za blaženega. Čudeža se preiskujeta podobno kot oni za razglasitev za blaženega. "Slovesna razglasitev blaženega za svetnika se izvrši, potem ko je bila v konzistoriju določena, po obredih in s slovesnostmi, ki so v navadi v rimski kuriji" (Kan. 2141).

Baragova zadeva je stopila na pot k časti oltarja. Še bolj na začetku je. Vrše se prvi škofijski postopki. Ali se bo pot srečno končala? Trdno vero moramo imeti. A ne smemo samo čakati. Z molitvami si moramo izprositi svetnika Baraga. KANONIZIRANI SVETNIK JE VELIKA BOŽJA MILOST. PROSIMO ZA NJO PRI BARAGU. BARAGA JE STORIL V ŽIVLJENU VSE, DA BI MOGLI IMETI V NJEM SVETNIKA. STORIMO ŠE MI SVOJE. PA NAM GA BO BOG DAL.

DR. ALOJZIJ ODAR

BARAGA O SVETOSTI

"Križev pot je pot v nebesa; vsi svetniki so po tem potu hodili."

"Svetost ne obstoji v tem, da bi služili Bogu, kjer bi sami hoteli, ampak, kjer Bog hoče in kakor Bog hoče."

"V nebesih je mnogo svetnikov, o katerih ne vemo nič drugega, kakor da so prav taka vsakdanja dela opravljali, kakor jih drugi ljudje. V njih zunanjem življenju ni bilo videti nič posebnega in izrednega. Pa so svoja najmanjša dela opravljali z veliko zvestobo in ljubeznijo do Boga. Njih dušne oči so bile vedno obrnjene nanj, služili so mu s preprostim srcem."

"Kakšna tolažba bo nekoč zame, ko me bodo obdajali na sodni dan ti moji dobri otroci (Indijanci) in pričali pred Sodnikom: On je bil prvi, ki nam je oznanjal tvojo besedo. Govoril nam je o tvojem božjem usmiljenju in napolnil naša srca z vero in ljubeznijo."

BARAGA O V DANOSTI V BOŽJO VOLJO

"Kar hočeš, kakor hočeš, dokler hočeš, o Bog!"

"Vedno imej te tri resnice pred očmi: Bog je vse in jaz nisem nič; Bog ima vse in jaz sem zgolj revščina; Bog more vse, jaz pa brez njegove pomoči nič ne morem."

Pri Baragovem križu

Med misijonom v župniji sv. Elizabete v New Duluthu v severni Minnesoti blizu Fond du Lac, najzapadnejše postojanke Baragovega misijona, me je 10. maja 1949 prijazni in uslužni župnik Miha Papež (svoj priimek piše Popesh, da ga morejo Amerikanci pravilno izgovoriti) s svojo "caro" (kar pa ne pomeni "draga", ampak avto) peljal k Baragovemu križu.

Jeseni leta 1846 je hotel Friderik Baraga iz La Pointa, otoka v Gorenjem jezeru, še pred zimo obiskati misijonsko postajo Grand Portage na zapadni obali jezera prav blizu kanadske meje. Odpeljal se je z razmeroma majhnim ribiškim čolnom, ki je imel malo jadro, da ob ugodnem vetru ni bilo treba veslati. Gorenje jezero (Lake Superior) ima tolikšno površino kot sedanja Avstrija. Viharji znajo biti na njem hudi, zlasti od severa in vzhoda. Leta 1935 sem opazoval z obale na Eagle Harbor takšen vihar: valovi kakor na Jadranu ob močnem viharju.

Z ribičem Vizonom Gaudinom sta odrinila v najlepšem vremenu z razvitim jadrom. Ko sta bila že daleč zunaj na jezeru — saj bi smeli reči na morju — se vreme nenadno sprevrže, iz vzhoda vstane silen vihar, da so valovi njun lahki čolnič premetavali kakor orehovo lupino in ga divje gnali naravnost proti zapadni obali. Baraga, ki je spočetka v lepem vremenu sam krmaril, je v čolnu mirno ležal vznak in vkljub premetavanju molil brevir (moral je imeti zelo dobre oči). Ribič ves v skrbeh mu pravi: "Oče, midva bova brčkone utočila." A Baraga odgovori: "Ne boj se! Črna suknja ne bo utočila, ker potem bi bilo ljudstvo na oni strani nesrečno." Tako trdno je zaupal, da Bog njegovih Indijancev, čeprav so mnogi pijanci, ne bo kaznoval s tem, da pusti utočiti njihovega misijonarja in bi ostali brez dušnega pastirja. In res, navzlic močnim in hitrim valovom, ki so skušali čoln požreti, je ostal srečno na površini. Toda bližala sta se z veliko hitrico skalnati obali, valovi so z vso silo butali vanjo in visoko brizgali ter se razpršili ob skalah. Vihar jih žene naravnost na nje. Če treščil čoln vanje, se stre kot jajčna lupina, nju pa vrže na skale s tolikšno močjo, da se brez dvoma ubijeta, valovi pa bodo njuni trupli odplavili, kdo ve, če bodo kdaj našli njune ostanke. V takih kar nič prijetnih mislih vpraša ribič Barago: "Kam naj krmarim, oče!" In Baraga, ne da bi se dvignil in pogledal v smer, zavpije v vihar: "Kar naravnost naprej!" In zaupanje je bilo poplačano. Čoln je zletel naravnost v ustje manjše reke samo kak meter mimo pogubnih skal, da sta mogla v bolj mirni vodi izstopiti. Baraga je bil prepričan, da ju je božja roka obvarovala. Zato se je na suhem najprej kleče Bogu zahvalil, potem sta posekala drevo in postavila tri metre visok križ v znak zahvale; reko pa, ki je imela le kako krajevno indijansko ime, je preimenoval v "Cross River" (reka križa), katero ime še danes nosi. (Prim. Jaklič, Mi-

sijonski škof Irenej Friderik Baraga, str. 154—155).

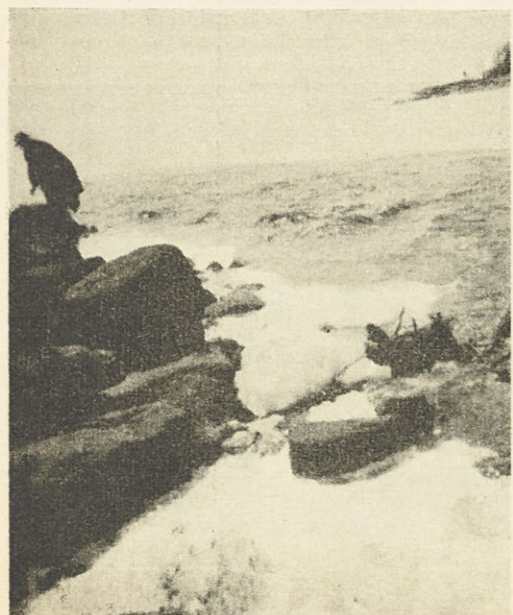
Ob desetih dopoldne sva se s Fathrom župnikom odpeljala od župnišča. Ko sva prišla skozi mesto Duluth, sva vozila po cesti števil. 61, ki pelje ves čas tik ob jezeru proti severu do Kanade. Slikovit je pogled na jezero, oblika obale se pestro menjava: kmalu so visoke skale, da gre cesta visoko nad jezersko gladino, kmalu sega gozd tik do vode, potem zopet zalivi z mivko, krasna prilika za kopanje, pa voda je še v poletju hladna; tu patam ob jezeru kakšna hiša, kakšno manjše naselje. Po 130 km sva bila na kraju (naselje skoraj ni mogoče reči), ki nosi ime po nemškem pionirju, Schroeder. V Baragovem času ga še ni bilo. Tu opozarja ob cesti na-

pisna tabla: "Father Baraga Cross" in kaže proti jezeru. (Slika II.) Dva kilometra skozi gozdič značilnih ameriških "maples", dreves s svetlo siyo skoraj kot naše breze, pa stojiva na obali, ki je v širini 30—50 m gola skala, razjedena in oguljena od divjih valov (slika III.). Desetega maja še ni bilo sledov pomladi, drevje še ni začelo poganjati, dasi je zemljepisna širina nekako 47 in pol, približno kot Bruck ob Muri severno od Gradca (Avstrija). Na meji skal in gozdiča stoji Baragov križ. Prvotni križ seveda ne obstoja več, je strohnel, na njegovo mesto so postavili drugega iz trdnjšelega lesa. Leta 1935 pa so končno postavili križ iz trdega granita; blagoslovil ga je duluthski škof in nosi napis: Father Baraga (slika I.).

Podrobno sem si ogledal kraj in si skušal predstaviti Baragovo rešitev. Reka ima precejšen padec, da močno in hitro teče v neka-

kih brzicah. Tik preden se izliva v jezero, zavije iz vzhodne smeri proti jugovzhodu. Njen močni tok je še daleč v jezero viden. Ob viharju ta njen močni tok odbija silo valov, ki hite proti obali, tako da nastane tam razmetoma mirno jezersko površje. Naravnost v te mirnejše vode je priletel Baragov čoln, da sta z ribičem brez posebnih težkoč po razčlenjenih skalah kakor po stopnicah stopila na vrh obale. (Slika IV.: na sliki se dobro razloči močnejši tok reke v izlivu; temnejši del vode je reka, jezerska gladina v ozadju je bela in se komaj loči od belega nebesa; ob temnih skalah na levi leži še sneg in led v svetlo beli barvi; fotograf me je vjel ravno, ko sem prilezel na vrh skal.)

Ko sem si vse dobro ogledal, sva pri križu še nekoliko pomolila, prosila sva Boga, naj kmalu poveleča na zemlji svojega gorečega apostola, kateremu je na tem mestu rešil življenje, ker ga je hotel še nadalje porabljeti za zveličanje Indijancev. Razume se, da nisva pozabila vključiti v molitev svojega trpečega naroda doma in v tujini.

Od tu je do Grand Portage, kamor je bil Baraga namenjen, po lepi asfaltirani cesti še okroglo sto kilometrov. Midva pa sva se vrnila po isti cesti nazaj za 33 km, potem pa sva zavila proti zapadu po cesti števil. 1, to je najbolj severna cesta, ki gre od vzhoda do zahoda na pacifiško obalo skozi Združene države; kakih 120 km južno gre v isto smer cesta števil. 2. Pot naju je peljala skozi gozdove, ki jih nekoliko pretrgajo jezera, reke in bolj poredkoma jase s postajami za bencin in posameznimi renčami t. j. kmetijami le za živinorejo. V teh gozdovih in dolgotrajnih zimah prebivajo naselenci iz Finske, ker so kraji najbolj podobni njihovi domovini; preživljajo se kot gozdni delavci, kot čuvaji in gasilci gozdnih požarov, kateri niso redkost in bi brez posebnih požarnih branilcev opustošili v neobljudenih pokrajinah ogromne ploskve. Živo sem si predstavljal Barago potujočega po podobnih pokrajinah svojega obširnega misijona; skozi gozdove, čez reke in jezera ga je vodila pot za dužami, da jih pripelje v hlev Dobrega pastirja. Pa kako je potoval — peš, s težko prtljago, vso mašno opravo je nosil s seboj, po globokem snegu, v viharjih in nalivih, prenočeval pogosto na prostem. Mi pa se vsedemo v avto in prevozimo v nekaj urah več kot je mogel on prehoditi v enem tednu. Moj Bog, kako majčkeno bo naše zasluženje pri Tebi v primeri z misijonarjem Baragom. Morali bi si zasluženje pač nadomestiti z odpovedmi na drugih področjih.

Po 60 km sva prišla v Ely, zadnje mesto in zadnja župnija v severni Minnesoti pred kanadsko mejo, s slovensko župnijo svetega Antona. Župnik Papež je elyski rojak, zato sva najprej pozdravila njegove starše in brate, pa še v župnišče sva skočila h gospodu župniku Francu Miheliču in njegovemu asistentu Jožu Vovku, nekdanjemu iškemu kaplanu. Potem sva pa morala pognati, da sva prispela k sv. Elizabeti pravočasno do večerne misijonske pobožnosti.

Škof GREGORIJ ROŽMAN

OČETOM IN MATERAM

DOSLEDNOST PRI VZGOJI

Starši, ki hočejo v očeh otroka ohraniti svoj ugled, doseči spoštovanje svojih zahtev in vzgajati svoje otroke uspešno, morajo biti tudi dosledni v svojih zahtevah do otrok. A samo ta doslednost še ne zadostuje. Dosledno morajo zahtevati spoštovanje versko-nravnih načel tudi od vseh tistih, ki pridejo v stik z otrokom, biti morajo dosledni v redu vrednot in nastopati vedno enotno pred otrokom.

1. OD VSEH, KI ŽIVE OB OTROKU ALI PRIDEJO V STIK Z NJIM, MORAJO STARŠI DOSLEDNO ZAHTEVATI, DA SPOŠTUJEJO VSE TO, KAR V VERSKO-NRAVNEM POGLEDU ZAHTEVAJO OD SVOJEGA OTROKA. Zato je zgrešeno, če n. pr. le od otroka zahtevajo, da hodi ob nedeljah in praznikih v cerkev, ne zahtevajo pa tega od svojih poslov. Zgrešeno je, če le od otrok zahtevajo dostojnost v besedi in vedenju, dopustijo pa nedostojno govorjenje in vedenje tistih, ki zahajajo v njih hišo, itd.

Otrok, ki bi gledal tako dvolično ravnanje, bi ali a) v zahtevah svojih staršev morda še gledal zahtevo božje volje, ki je obvezna za vse, in bi se zato čudil staršem, ker tega ne zahtevajo od vseh. Zgubljal bi spoštovanje do njih. Ali bi pa b) v zahtevah svojih staršev začel gledati le njih samovoljnost; sklepal bi, da sami versko-nravnih postav ne jemljejo preveč resno; zato bi zgubil spoštovanje do versko-nravnih zakonov samih. V obeh primerih pa bi se zmanjšalo spoštovanje do

staršev, s tem tudi ljubezen do njih, vzgoja bi postajala vedno težja in težja.

Zato brezpogojno zahtevaj tako od svojih uslužbencev kakor tudi od vseh drugih, dokler so v tvoji hiši, da v versko-nravnem pogledu spoštujejo vse to, kar želiš, da spoštujejo tvoji otroci.

Živo mi je ostal v spominu tale dogodek iz zgodnjih otroških let. K preprostemu kmetu so radi prihajali tudi izobraženci iz bližnjega mesta. Ob neki priliki se je zbralo večje število akademsko naobraženih mož. Ob dobri kapljici se je nekaterim jezik razvezal preveč in prišlo je do besed, ki so žalile kmetovo versko prepričanje, njegovo vdanost Cerkvi in njenim predstojnikom. Kmet nekaj časa molči, nato se pa dvigne ter resno in kratko poudari: "Gospodje, zoper Cerkev se v tej hiši še ni govorilo in, dokler bom jaz tu gospodar, se tudi ne bo. Kdor misli drugače in molčati ne more, naj gre! Sicer ga bom sam postavil na hladno." Vse je umolknilo. Razgovor se je hitro usmeril drugam... Živo sem takrat začutil, kako zelo je zaradi tega nastopa v meni zrastle spoštovanje do tega moža, začutil sem, kako izredno veljavo so v meni dobile njegove zahteve, božje postave in kako zelo je v moji duši zraslo spoštovanje do Cerkve in njenih predstojnikov. Le nekaj odločnih besedi preprostega človeka, pa toliko sadov! Ko bi bili vsi starši vedno tako načelni in odločni do vseh in to tudi

(Nadaljevanje s str. 394!)

to, kar je iminentno človeškega in krščanskega porekla v zahtevah ljudskih množic, zvodniki ljudstva porabili končno celo kot orožje proti Cerkvi sami?

Gotovo smo danes priče, kakor piše španski pisatelj, velikemu vstajenju mase, ki se pričenja zavedati svoje moči v družbi. Vse človeštvo je postavljeno pred veliko vprašanje: Ali se bo obrat, ki se pripravljala, izvršil mirno ali s silo, ali brez prelivanja krvi ali s krvjo, v redu ali neredu, z evolucijo ali revolucijo? Ali bo imel za podlago materialistični marksizem, ali pa bo vpošteval du-

hovne vrednote? In končno, ali se bo obrnil proti Cerkvi, ali pa bo ohranil zaupanje do Kristusove ustanove?

Na zadnje vprašanje moremo že sedaj odgovoriti, da je zelo verjetno, da se bo tok obrnil PROTI Cerkvi, če se bodo velika socialna vprašanja brez nje in brez sodelovanja katoličanov reševala.

Po vsem tem nam je umljiva pomen, ki ga ima socialno vprašanje za Cerkev in za ves krščanski svet in važnost naloge, ki jo vsakemu pravemu katoličanu nalaga.

DR. IVAN AHČIN

do morda bolj izobraženih in bogatih, koliko več bi bilo v otrocih spoštovanja do njih in njihovih zahtev, spoštovanja do božjih postav in koliko manj nprave in verske brezbržnosti bi bilo med mladimi ljudmi!

2. POTREBNA JE DOSLEDNOST TUDI V POGLEDU NA RAZNE VREDNOTE. Čisto upravičeno se zlasti danes mnogo poudarja, da je VZGOJA OTROK PRVA IN NAJVAŽNEJŠA ZADEVA V DRUŽINI IN DA JE ZA OTROKOVO PRIHODNOST VZGOJA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA BREZPRIMERNO VAŽNEJŠA KAKOR JE TELESNA VZGOJA OTROK. A kaj dokazuje vsakdanje življenje? Le pogled malo okoli sebe in v našo preteklost!

a) Vsakdanje življenje okolice in preteklosti dokazuje, da je zlasti mnogim mestnim staršem vprašanje sobne uprave, noče, modernega štedilnika, zabav itd. veliko važnejše kakor pa vzgoja otrok, ki ji čisto posvečajo presneto malo skrbi ali pa jo zaradi "važnejših" opravkov sploh opuščajo ali jo prepuščajo le služkinji, šoli ali starejšim otrokovim bratom in sestram. Življenje na deželi? Starši mnogokje posvečajo živini, orodju, njivam itd. več skrbi kakor pa vzgoji otroka, ki ga čisto vzgajajo le mimogrede s tem, da ga ozmerjajo ali kaznujejo. Isto nam razodeva zlasti delavska družina, kjer bi mati, če je doma, imela še največ časa za vzgojo.

b) Enaka je nedoslednost v razmerju med skrbjo za otrokovo telesno, umsko in duhovno življenje. Mestna družina čisto skrbi pred vsem za telesno vzgojo, za zdravje, obleko, hrano, ples, glasbo, za znanje jezikov, družabnost, lepo vedenje itd., za resnično duhovno izobrazbo, za versko in npravno vzgojo je pa čisto tako neusmiljeno malo smisla in časa. Najde se čas za romane, seje, organizacije, za zabave, za športne prireditve, za dolgo branje časopisov, za versko-npravno vzgojo otrok ni časa. V domačih knjižnicah se zato mnogokje nahajajo vse mogoče in nemogoče knjige in revije, tudi slabe, ne najdeš pa kake resne versko-vzgojne knjige. Ni denarja zanjo, ker zanjo ni smisla. Pri kmečkih otrocih starši čisto skrbijo le za telesno zdravje zato, da imajo zdravo delavno moč, duhovno vzgajajo malo in še to morda le mati, oče čisto nič. Ali ni tako tudi v delavskih družinah?

Kdo se bo ob vsem tem ravnanju vzgojiteljev potem še čudil, če mladina takih družin ni vzgojena, da ima čisto tako malo smisla za resnične telesne vrednote in da je čisto brez smisla za duhovne vrednote, za tiste vrednote, ki so temelj otrokove in družinske in narodove sreče. Kdo se bo ob takem ravnanju vzgojiteljev še čudil, če mladina takih družin nori le za zunanjim bleskom, za zunanjim videzom, za zabavo, ki uničuje njeno versko in npravno življenje do dna ter pripravlja razvaline njenega življenja.

Skrb za otrokovo versko npravno vzgojo mora biti prva v dejanju in v resnici, tako v družini kakor v šoli, v mladinskih organizacijah in pri vsem delu za mladino. Vso miselnost časa bi bilo treba v tem pogledu močno preusmeriti.

S tem, da poudarjamo prvenstvo duhovne vzgoje, pa nikakor ne mislimo trditi, naj starši vedno silijo v otroka v vzgojni nauki. To bi prineslo le malo koristi, veliko pa škode. Saj se človek celo samih slaščic naveliča, če jih mora zaužiti preveč ali prevečkrat. Tem prej čuti otrok v sebi odpor zoper večno podnaukovanje.

Za vzgojne razgovore in pojasnila majhnim otrokom so primerni zlasti nedeljski popoldnevi ali posebne prilike n. pr. prvo sveto obhajilo, dan svete birme, razni prazniki, smrt sorodnika, kaka nesreča itd. VEČJEGA OTROKA PA NAJLAŽJE VZGAJA ZLASTI ZGLED STARŠEV, CELOTNO VSAKDANJE PRISRČNO, ISKRENO, VESELO IN ZDRAVO VERSKO-NPRAVNO ŽIVLJENJE V DRUŽINI, DALJE PRIJATELJSKI, ZAUPNI RAZGOVORI Z NJIM, kadar jih sam išče, ko nas kaj vpraša: večjega otroka versko-npravno vzgajaš tudi s tem, da mu rad kupiš kako zares kleno, DOBRO KNJIGO, MU NAROČIŠ DOBER LIST, GA POŠLJEŠ V DOBRO ORGANIZACIJO.

Ne sili pa v otroka s poukom, kadar ni pri volji, kadar je zaspan, zaskrbljen s kakim delom za šolo. Pouk v neprimernem času samo odbija od stvari, v spominu pa ostane otroku le malo, ker ni zbran in ker ne sledi tvojim besedam z voljnimi srcem.

Poučevanje majhnega otroka naj ne bo dolgo in ne težko, ampak kratko, preprosto in prizrčno, da si ga bo otrok resnično želel. A med takimi razgovori zahtevaj njegovo pozornost in odstrani vse zunanje vzroke, ki bi mogli otroka raztresti. Seveda je zlasti pri majhnih potrebna velika potrpežljivost. Ne poučuj s strašenjem (pekel, povodni mož itd.) tudi ne zgolj s pravljičami, ker preveč razburjajo domišljijo.

DA TI BO POUČEVANJE OTROKA LAŽJE, VZEMI RAD V ROKE RESNE VERSKO IN NPRAVNO VZGOJNE KNJIGE. Otrok, ki bo videl tvojo vzgojno skrb in naobraženost, bo toliko raje ubogal in toliko bolj cenil tvoje vzgojno delo. Za vzgojno naobraženost so važni tudi psihološki mladinski romani, ki slikajo težave, zablode in prevare mladih src, romani, ki opisujejo, kako vpliva vse to na otroka, kako to prenaša, kaj si v težavah in prevarah želi, kako išče opore in izhoda, kaj nanj usodnejše vpliva itd. Branje takih knjig ti more nuditi veliko vzgojne pobude, smernice in onozoril. Zgolj opazovanje otrok ne zadošča. Skušnja tudi uči, kako težko starši opazujejo svoje otroke nepristransko.

3. PRI VZGOJI MORA DOSLEDNO VLADATI POPOLNO SOGLASJE MED OČETOM IN MATERJO! Kako naj namreč očetova beseda rodi uspeh, če jo materina podira? In kako naj materin zgled otroka dviga, če oče živi ali govori pohujšljivo? Kako naj mati otroka versko vzgoji, če oče versko vzgojo omalovažuje? Kako naj očetova ali materina beseda doseže spoštovanje pri otroku, če se pred njim pričkata in si nasprotujeta: oče kaznuje, mati pa kazen obsodi in otroka javno brani; oče zahteva od otrok, da so doma, mati pa jim pušča svobodo; ali kako naj dovolj obsodimo tisto neodpustljivo ravnanje

nekaterih mater, ki za očetovim hrbtom omogočajo svojim hčeram zgodnja znanja in jih celo uče, kako naj znanje pred očetom skrbno prikrivajo!

Koliko nesreče, koliko razdvojenosti v družinah je že povzročila neednost med starši! Seveda se otrok zaradi svoje nedozorelosti rajši oklepa tistega, ki več dovoljuje, a prav zato često tudi manj vzgaja. Pozneje bo doživel otrokovo obsodbo prav ta, ker bo otrok prej ali slej spoznal, da ga je s svojim ravnanjem vodil le v nesrečo.

Zato ugled staršev, mir v družini, uspešna vzgoja in sreča otrok zahtevajo, da oče in mati v vseh vzgojnih načelih in v vsem svojem ravnanju z otrokom vedno soglašata. Seveda se more zgoditi, da kdaj oče kaznuje prehitro, da mati dovolji prenašlo, da to ali ono zadevo presojata različno, a nesoglasje naj vselej uredita med štirimi očmi, pred otrokom pa naj nastopata vedno enotno; med seboj naj se podpirata s tem, da, kar eden

zahteva, zahteva tudi drugi, kar eden dovoli ali prepove, dovoli ali prepove tudi drugi, če le to ni nasprotno božji postavi in otrokovi koristi.

Neenotnost pri vzgoji često povzroči tudi tete, strici, stare mame ali stari očetje. Starši naj tudi svojim sorodnikom ne pustijo ovirati ali podirati svoje premišljene in enotne vzgoje. Kajti sami so odgovorni za vzgojo svojih otrok, ker so pred Bogom prvi vzgojitelji. Zlasti naj nikdar nikomur ne dopuščajo tako nevzgojnega pa tudi sicer tako neotesanega spraševanja otrok: "Koga imaš rajši, očeta ali mater?" Kdor otroka tako sprašuje, ga s tem često šele opozori, da je taka razlika možna, ko se sicer sam iskreno oklepa obeh. S tem lahko tudi povzroči, da otrok v ljubezni res začne delati razliko in se oklepati bolj tistega, ki manj zahteva; oklepa se bolj matere, ki po svoji naravi vzgaja z dobroto, in se oddaljuje očetu, ki naj po svoji naravi vzgaja bolj s strogostjo. DR. HANŽELIČ

VZGOJA K RESNICOLJUBNOSTI V PREDŠOLSKI DOBI

Predolgo bi bilo opisovati, kako je ves otrokov umski razvoj od prvega dne do njegove polnoletnosti ves usmerjen v iskanje resnice. Smo zares božje podobe, ustvarjeni za resnico, ki jo ljubi tudi otrok, nevede, že po svoji naravi. Ob zavestni laži se zato pri otroku pojavi zbežanost v oči, često zardelost na obrazu, nervoznost v vedenju. Prva zavestna laž pomeni za otroka pravo žalost. Molčeč in zbežan hodi okrog, ne upa pogledati staršem v obraz, družba mu je neprijetna, celo igra ga ne pritegne. Umakne se v samoto kot kak hud grešnik. Zato je vzgoja otroka k resnicoljubnosti v predšolski dobi lahka, če se le starši varujejo vsega, kar bi otroka sililo v laž, in če v njem z zgledom in besedo gojijo spoštovanje in ljubezen do resnice. Če otrok laže pogosto, je to dokaz napake pri vzgoji. Znan dunajski psiholog dr. Rudolf Allers pravi: "Spoznal sem mnogo lažnjivih otrok, toda niti enega, pri katerem bi njegove lažnivosti ne povzročile zelo grobe napake pri vzgoji."

Kaj povzroča otrokovo lažnivost? Otroka vodi v laž zlasti strah pred kaznijo, kvaren zgled starejših in neprevidno ravnanje vzgojiteljev.

Ne zamenjajmo pa z lažjo otrokovih zmot, katerih je v predšolski dobi vse polno. Kdo laže? Laže, kdor drugače govori kakor misli. Vedeti moramo, da otrok v svojih prvih letih čisto drugače misli kakor mi. Naših besed često ne razume, si jih drugače razlaga. Zato se nam njegovo govorjenje često zdi kot lažnivo. O zunanjem svetu še nima pravega spoznanja. Njegova pozornost je zelo neustaljena; naglo hiti od predmeta k predmetu. Zato vidi vse le površno, mimogrede in si zaradi tega stvari tudi prav ne zapomni. Otrok vse to, kar vidi in sliši, takoj preplete s svojo domišljijo, ki je zlasti v predšolski dobi zelo živahna. Njegova domišljija in čustva morejo to, kar je videl ali slišal, popolnoma spremeniti in se tega niti malo ne zavedajo. Zaradi bežne pozornosti, domišljije in čustev

more imeti za resnično, za dejansko celo to, kar se mu je le sanjalo, kar si je le pričaral v svoji domišljiji. Resnični svet in svet domišljije se v otroku nenehno in močno prepletata. Zato n. pr. tudi najbolj resnicoljubnega, najlepše vzgojenega otroka predšolske dobe ne more in ne sme noben sodnik vzeti za pričo niti za najbolj priproste in lahko spoznatne zunanje dogodke. To moramo imeti pred očmi, ko presojamo otrokovo govorjenje, opisovanje, izjave, ki često dejstvom nasprotujejo in vendar s tem otrok nujno ne laže.

Res pa je, da se more otrok že zelo zgodaj zlagati, to je, govoriti drugače kakor misli. Vzrokov je mnogo.

1. Najpogostnejše se otrok laže iz strahu pred kaznijo. Kazen je za vsakogar neprijetna stvar in to še zlasti za nebogljenega, v predšolski dobi navadno nič hudega hotečega, nič hudega slutečega ali zavedajočega se otroka. Zato je razumljiv njegov velik strah pred njo, zlasti pred telesno kaznijo in posebej še, če so starši zelo strogi. Strah v otroku je tako velik, da mu kar nehoti često iztisne laž. To je otrokov prvi in najpriprostejši način silobrana, pogosten zlasti še zaradi tega, ker otrok niti malo ne slutí, kako lahko starejši ljudje razkrinkajo laž, če človekovo dušo vsaj nekoliko poznajo. Zato z otrokom v predšolski dobi ne bodi prestrog. Ne pozabi, da lažnivost cvete zlasti tam, kjer v družini vlada strahovlada, ne more se pa lažnivost ukoreniniti tam, kjer vlada ljubezen, razumevanje, dobrot. Skrbi, da bo v družinskem krogu vladalo prijetno ozračje, da bo otrok vedno prijetno zaposlen, pa boš imel zelo verjetno resnicoljubnega otroka.

Če se pa otrok zares zlaže, naj ga starši — raje kot kaznujejo — nagrade z odpuščanjem in mirnim opominom, če napako iskreno prizna. Strogo naj ga kaznujejo le, če ga dobe pri laži, a še takrat le na način kot smo to opisali, ko smo govorili o kazni v službi vzgoje. Če se bo namreč otrok iz ravnanja

FANTOM IN DEKLETOM

HVALEŽNOST BOGU

Ves naš um, vsa naša pamet in vse naše misli ne morejo priti do jasne predstave o Bogu. Smo pač končne stvari, ki niso zmožne doumeti nekaj neskončnega. Toda to naj te prav nič ne straši in ti ne vzame volje in veselja! Kajti prav lahko doumeš, lahko spoznaš in vidiš, da je vse, kar imaš, le blagohotni dar božje Ljubezni.

Zamisli se v to! Bog ti je dal vse, prav vse! Se zavedaš tega? Kdaj pomisliš, da Mu dolguješ zahvalo?

Mnogo ti je poklonil dobri Bog; dobre starše, zveste prijatelje, dobro družbo, katoliške organizacije, zdravje, lepoto, privlačnost, izobrazbo, lep glas, dober posluh in sama ne vem, kaj še.

Tudi si hčerka naroda, ki je na visoki kulturni stopnji. Tvoje obzorje je široko. Si se kdaj za to zahvalila? Verjetno ne. Še na misel ti ni prišlo.

Kaj pa je s tvojimi talenti? Ni ti jih Bog dal, da jih zakoplješ. Treba bo dati odgovor, zakaj jih nisi pomnožila, zakaj si z njimi žalila Njega, ki mu gre vsa čast in hvala.

Ob tej priliki lahko tudi pogledaš v preteklost. Pojdi malo nazaj, poglej, kakšno je bilo življenje žene v starem poganskem svetu. Kaj je bila? To, kar še danes med pogani. Bila je orodje, s katerim so pometali po mili volji. Nikjer se ni mogla pritožiti. Kdaj po-

staršev zavedal, da ne bo kaznovan, če bo iskreno priznal resnico, ne bo lagal. Če se pa nasprotno zaveda, da bo iskreno priznanje napake povzročilo val jeze in kazni, se bo skoraj gotovo odločil za laž.

Zlasti ne kaznuj po krivici. Kajti, kot smo rekli, je otrok zlasti v prvih letih po svoji naravi zelo raztresen, podvržen čustvom in domišljiji, zato na marsikaj pozabi, marsikaj presliži, ne razume prav, marsikaj prezre, razbije in to brez svoje krivde. Zato bi bila vsaka kazen ne le nevzgojna, ampak tudi skrajno krivična in krivice tudi otrok ne pozabi lahko.

(Dalje prihodnjč.)

DR. RUDOLF HANŽELIČ

misliš tudi ti na to? Veš, da je bil prav božji Sin tisti, ki ti je prinesel dostojanstvo, tisti, ki te je postavil na tako odlično mesto v človeški družbi?

Vem, da ti ni neznano, da si božje Srce v zahvalo želi ljubezni, da je željno žrtvic in prizadevanja za tvoj lastni dvig in za poplajšanje sveta.

DVA ODGOVORA NA PROBLEM: DELO DOMA ALI V ORGANIZACIJAH

I.

Z največjim veseljem prebiram dekliške strani v DŽ. In to pot, draga urednica, si pa s svojim novim problemom zopet v živo zadela. Ni malo deklet, ki skušajo in morajo dan za dnem na kakršenkoli način praktično reševati ta problem. Toda težko verjamem, da bi ga katera zadovoljivo rešila za obe strani.

Zadela si pa tudi pri naših mamah, saj sem prepričana, da zvesto zasledujejo, kaj se dekleta na svojih straneh pogovarjajo.

Smo v tujini in zato je delo v naših organizacijah še bolj potrebno, to pač vsak ve, kdor slovensko čuti. Potrebno je tudi sodelovanje deklet. Radi bi dosegli lepo življenje v naši skupnosti, in to brez sodelovanja deklet ne gre.

Če pa hočem kaj sodelovati, je nujno pred vsem, da ČAS RES DOBRO IZBRABIM. Ne zapravljam ga z nepotrebnim klepetanjem ali premišljevanjem, kaj naj bi začela in kje, da bi bilo hitreje opravljeno. Skušam doseči, da bi starši res videli in spoznali, da želim domu po svojih močeh največ dati in da res pomagam pri delu.

Seveda pa kljub temu večkrat strgane nogavice čakajo, prti na mizi je še vedno le iz navadnega blaga, ker ni časa, da bi ga z narodnimi vezninami okrasila. Tudi soba ni vedno "tip-top" pospravljena kljub prizadevanju. Časa manjka za vse to. — In doma vedo, da bi bilo lahko vse to v najlepšem redu, če ne bi od doma odhajala in večkrat še doma uporabljala čas za "nepotrebne pisarije".

Spoznala sem, da vsaka dekle, ki dela v organizacijah, ne more popolnoma zadovoljiti doma. In tudi sama se mora marsičemu odreči na račun tega dela, kajti vse to delo sloni na ŽRTVAH.

Naše mame, katere morajo doma zaostalo delo same narediti, bodo rade žrtvovale poleg drugega še to V PREPRIČANJU, DA DELO NJIHOVIH DEKLET NI ZAMAN, DA SE TRUDIJO ZA VELIKI ČIL: Ohranjevati ideal dekleškega življenja tudi v tujini, ohranjevati skupne verske in narodne svetinje. S tem, ko njena hči z delom v organizacijah ohranjuje skupnost, zlasti dekleško, rešuje tudi samo sebe.

Me pa moramo biti svojim MAMAM HVALJEŽNE za razumevanje in žrtve, ki jih morajo sprejemati in doprinalati zaradi našega dela, naše odsotnosti.

Zavedajmo se z našimi mamami vred, da bo Gospod vsako žrtev bogato poplačal...

II.

Morda se Ti bo čudno zdelo, vendar Ti moram povedati, da sem bila prav vesela, ko sem v aprilski številki DŽ prebrala Tvoj problem. Veš zakaj? Zato, ker sem ob tem v Tebi spoznala dekle, ki noče živeti le zase, ampak ima veliko smisla in razumevanja za to, kaj kot dekle more in mora storiti za druge. Poznam dekleta, ki se prav nič ne zmenijo za to, kaj bodo naredile iz sebe, da bodo čim boljši ljudje in nekoč čim boljše žene in matere, ne kaj bodo dale bližnjemu in skupnosti, marveč skrbijo le, kako si bodo življenje napravile čim lažjega, iščejo le užitkov in zabav. Poznam druge, ki ne živijo življenja takega kot je, ampak, kot pravimo, "žive v zraku", sanjarijo in izgubljajo čas. Mnogo pa jih je — in hvala Bogu — si med njimi tudi Ti, ki hočejo svoje življenje dobro izkoristiti in si za to tudi prizadevajo.

Praviš, da je Tebi problem nerešljiv. Tako j Ti lahko povem, da se motiš. Problem ni nerešljiv, kajti rešile so ga že mnoge in tudi mene je mučil, a me danes ne več. Treba Ti je le pomagati. Kako ga rešiš? Za katero delo se odločiš, kaj je važnejše, kaj storiti prej, kaj pozneje?

PRVE SO TVOJE VERSKE DOLŽNOSTI. Te ne smejo trpeti nikdar in na račun nobene druge aktivnosti. V tem, mislim, sva si brez dvoma edini. NATO SO STANOVSKÉ DOLŽNOSTI. Za svoje poklicno delo boš dajala odgovor. Vrší ga zato vestno in ga ne zanemarjaj. Seveda je treba, kot povsod, tudi tu pameti. Ne morem se strinjati z nekim dekletom, ki bi morala na obisk k bolni materi, pa ni prosila, da bi odšla eno uro prej od dela, češ da bo s tem delala krivico detojalcu, s katerim se je pogodila za osem ur dela.

Če verske in stanovske dolžnosti v redu vršiš, Ti še vedno ostane čas za kaj drugega. Najprej bi Te spomnila na to, da se moraš zavedati, da si dekle in kaj Te čaka kot ženo in mater v bodočnosti. Zato bi Ti svetovala, da NIKAR NE ZANEMARJAJ DOMA. To je Tvoja tretja dolžnost. Ni bolj žalostnega kot dekle brez smisla za dom. Kakšna žalostna slika so moderna dekleta, ki so jim dom ce-

sta, kino in bar. Veš, meni kar ugaja Marjeta, ki jo omenjaš, ker poskrbi, da se doma blišči parket kot zrcalo. Da pa nikomur nič ne pomeni, ker nikomur nič ne da, to pa je seveda njena slaba stran. Torej sledi na ČETRTEM MESTU DELO ZA BLIŽNJEGA IN SKUPNOST, torej delo v raznih organizacijah, verskih in drugih. Ne bom govorila o nujnosti in potrebnosti tega, ker vem, da sva si tudi v tem edini. — Kolikor moreš, kolikor Ti dopuščajo čas in sposobnosti, moraš, si dolžna delati, "posvetiti svojo mladost delu za druge", kot praviš.

Vem, kaj mi ugovarjaš: že res, toda jaz vsega tega ne zmorem. Odgovor: Ne ravnaš prav, če si si naložila preveč dela, več kot ga zmoreš. Nihče Ti ne predpisuje, koliko moraš delati, to odvisi od posameznika. Eden zmore več, drugi manj. Pač pa moraš vedeti in delati to, kar je bolj važno, kar je prej Tvoja dolžnost, začenši z verskimi dolžnostmi, preko stanovskih in izrecno dekleških do dela v društvi in raznih organizacijah. Pri zadnjih pa zopet vedi, da moraš dati verskim prednost, in pa ozirati se moraš na svoje sposobnosti, ker povsod sodelovati ne boš mogla. Torej TJA, KJER SI BOLJ POTREBNA, in TO, ZA KAR SI BOLJ ZMOŽNA.

Ne vem, če sem Ti tako povedala, kot sem hotela. Morda se Ti bo pa vendar posrečilo rešiti svoj problem, če boš upoštevala moj nasvet, ki je:

1. preglej svoj čas,
2. ugotovi, koliko ga porabiš za verske in stanovske dolžnosti,
3. posveti se delu za dom,
4. ugotovi, če Ti ostaja še kaj časa,
5. če ga kaj ostaja, premisli, kakšne sposobnosti imaš in kakšno delo Te najbolj veseli,
6. dobro premisli, na katerem od področij, za katero imaš veselje in sposobnosti, je Tvoje delo najbolj potrebno,
7. izberi in se odloči,
8. omeji delo v skladu s časom, ki Ti je ostal še na razpolago.

Morda boš lahko mnogo delala, morda manj. Če bo bolj malo, ne bodi žalostna, saj imaš zavest, da storiš vse, kar je v Tvoji moči. Če se bomo VSA DEKLETA postavila na stališče, delati kolikor moremo za svojo rast in za našo skupnost v verskem, socialnem in narodnostnem oziru, pa če še tako malo, kako dobro se bomo počutile me same, naše družine, sedanje in lastne, ko si jih bomo ustvarile, ter vsa naša skupnost, ki bo delo NAS VSEH ne malo blagodejno občutila.

BALADA O STOTAKU

Često, ko je človek čisto na dnu, ko je ugasnil zadnji žarek luči in ko v duši ni več prostora za dobro misel, pride od nekdaj plaha misel, tiho in neopaženo, ter obstane za hip...

Pride.

Človek jo sprejme ali ubije.

Vendar pride; človek ve zanjo, jo dojame. Tedaj navadno — hipna misel — človek opazi, da leži misel globoko, globoko... V blatu, ki sili vanj, v blatu, ki je v njem.

Takrat vstane v njegovi duši nemir, ki ga preje ni čutil. Nemir, ki grebe po duši, ki išče nečesa, Hrepeni, žge in išče.

Kaj?

Luči?

Človek je na dnu, zakopan v pregrehe, ki jih je koplčil.

V njegovi duši so...

V njegovem srcu...

Človek je padel.

Prišla je plaha misel. od nekod se je vzela in obstala za hip.

Martin jo je zaslutil.

Vstal je sredi noči.

Zunaj je deževalo, enakomerno je šklepetalo po strehi, kaplje so udarjale ob okna. Ni mogel več zaspiti. Zakaj prišla je misel, se mu zavrtala v možgane in ni se je mogel znebiti.

Zunaj noč, deževna noč, zamolkla pesem dežja, v sobi tiho, tako da je razločno slišal, kako je šepetalo iz teme.

Martin je sedel na rob postelje in buljil v noč. Glava mu je bila težka, v ušesih mu je šumelo.

"Zakaj?..."

Od nekod je padlo vprašanje in Martin je vztrepetal. Naglo je vstal in prižgal luč.

Svetloba ni pregnala nemira. Bil je v njegovi duši in z vsakim utripom srca, kot da se je razklenila nevidna roka in zagrebla po duši.

"Zakaj ta nemir, zakaj ni v srcu sreče?..."

Prav nekje v globini je spregovoril glas kot bi se mu rogai:

"Zakaj? — Ti več ne veš, si že pozabil?"

Misel je žgala, Martin je mislil drugače. Hotel jo je ubiti. Zakaj vedel je, da če se ustavi ob njej... Ne! Ne!... Ne sme se ustaviti... In če ne bo mogel preko?... Ne! Ne!

Martin je iztegnil roke kot bi hotel nekoga odriniti, nato si je z dlanmi zamažil ušesa.

Tiba misel je spregovorila. Prav nekje v duši se je prebudila bolečina. Bolečina, ki je včasih ni čutil.

"Kako?"

Martin je spustil roke ob telesu.

"Kako? — Ta misel... Tiha in plaha... Je v meni? — Kaj ni prišla od nekod? — Je v meni?..."

Da, misel je bila v njem.

Martin je vedel, da ji ne bo mogel uiti, da je ne bo mogel ubiti.

Zopet je sedel in spustil glavo v dlani.

Misel je v njem. Ves čas je bila v njem.

Prevara!...

Svoj čas je mislil, da je vse izven njega. Tudi ta misel, ki je prišla nenadoma.

Prav s težavo, kakor da bi gledal nekje v daljavi obližje, je spoznaval.

"Vse je v meni. Vse je bilo v meni. Začetek, spočetje prvega zla, prvi greh. In tudi ta plaha misel. Bedak! Mislil sem, da je izven mene. Pa nosim vse v duši. Ves nemir, vso težo... V resnici, bežal sem, samemu sebi sem hotel uiti. In tu je bila prevara. Prevara..."

Martin je spoznal.

Misel v njem je vstala, spregovorila z glasno besedo.

Ni je več skušal ubiti.

Ugasnil je luč.

V sobi je bilo mirno, vse negibno, črne sence v koteh se niso premaknile.

Zunaj je še vedno enakomerno šumelo, v debelih curkih je teklo mimo okna in cvrčaje padalo v kap.

Martin je podpiral glavo, z obema rokama je grebel po laseh. Njegove misli so bile lene, ohromele...

In je vedel. To je tisti trenutek, katerega se je bal. Vedel je, da bo prišel. Zakaj često, ko je človek čisto na dnu, pride od nekod glas, ki preseka otopenost. In misli spregovore, spomini oživijo...

"Človek, daj odgovor! Preteklost, ki si jo živel, je zrcalo. Poglej! V njem je tvoja podoba. — Zakaj si živel tako?"

Martin se je prestrašil tega glasu.

Toda ni mu mogel uiti. Glas je bil v njem. In je spregovoril.

"Martin, povej, se še spominjaš onega večera? — Mati je sedela pri mizi, ti si stal pri vratih in tvoje misli so bile hudobne. Hudobne, ker si mislil, da ti je mati dolžna dati zadnjo kapljo krvi, zadnjo solzo, da se boš ti lahko veselil..."

Da, Martin ni mogel zanikati.

Kakor da je mati vstopila izza megle spominov. Prav taka kot takrat.

"Martin, sin, ne morem... Nimam... Zadnji stotak. Edini kakor je Bog v nebesih. Saj veš, da ne morem..."

In tedaj je Martin vzrožil.

"Nočete! Nočete! Vsi gredo, jaz ne morem..."

Mati je vstala, roka se ji je tresla, ko je odpirala skrinjo.

Pokrov je zaječal.

Dolgo je iskala; potem je našla in počasi razvezovala veliko židano ruto.

Velik črn molitvenik je bil v njem, čisto z debelimi jagodami in velikim križem in — stotak...

Ogledovala ga je hip, dva.

Martin, sin, poglej, zadnji... Krvavo ga bova potrebovala... In ti ga boš pognal. Jutri se boš vrnil, mogoče celo pljan... Martin, premisli, spomni se očeta, pokojnega, ki ni bil tak..."

Martin je naglo planil pokoncu in zadel v temi ob mizo.

Votlo je zabobnelo.

"Ne! Ne! Nikar!..."

Njegov glas je bil hripav, odmeval je med zidovi, se razgubil med šumenjem dežja, ki je škropil iz noči.

Zdelo se mu je, kakor da segajo iz teme nevidne roke in ga oklepajo. Stopil je k oknu in pritisnil razbeljeno obližje na šipo.

Zastrmel je v noč.

Toda glas ni utihnil, mati se ni premaknila. Vedno je stala pred njim.

Martin se je tresel, glas je govoril iz njega.

"Da, Martin, takrat..."

Martin je zaječal kot blazen.

"Bog! Dosti!... Ne morem..."

"Ne moreš?"

Iz vseh kotov se mu je rogal odmev glasu, ki je vrtal v njem.

"Ne moreš? Takrat si lahko? Zločinec! — Pljunil si na lastno mater, jo udaril naravnost v srce, jo zatajil..."

Glas v njem je govoril in Martin mu ni mogel uiti.

"Zatajil si njeno ljubezen, jo ogoljufal za njo... Se še spominjaš strašnih besed, ki si jih izrekel takrat?"

Spregovorilo je počasi in razločno:

"Prekleti vi in vaš denar! Imejte ga, če vam je več kot vaš sin. Kljub temu grem na veselico. Prekolnite me, saj drugega mi itak niste dali, kot prekletstvo, ki je dediščina reveža takoj ob rojstvu. Za revščino ste me rodili, zato me niste rodili iz ljubezni..."

Martin se je oprijel križev v oknu in drgetal od groze in spoznanja.

Da, to so njegove besede, ki jih je vrgel materi v obraz pred petnajstimi leti.

"O Bog..."

V strašni omotici je spoznaval vedno bolj. Dogodki so oživeli in stopili predenj. Začutil je težo prekletstva, ki je ležalo na njem. Sam si ga je naložil pred petnajstimi leti.

In je zopet zagledal mater. Stala je pred njim z ono grozo kot takrat, ko je iz njega govoril hudič.

Mati je ob Martinovih besedah stopila korak nazaj in se zjokala.

"Sin, na, vzemi stotak, vzemi, čeprav je zadnji. Samo prekletstva ne kliči nase"

Stopila je k njemu, ga proseče gledala in mu ponujala:

"Martin, sin, vzemi..."

V njenih besedah je bila bolečina, ki je takrat ni razumel, v njenih očeh ljubezen, ki je ni spoznal.

Prav tako jo je videl sedaj pred seboj.

Skrušeno njeno blede obličje je trgala groza...

Takrat je Martin vzel stotak, ga porinil v žep, stopil iz sobe in trdo zaprl duri.

Ni videl matere. Njene oči so se za hip nasmehnile, zakaj v njenem srcu se je zganila ljubezen, ki je upala, da je osrečila sina, nato so se začudile.

"Kako? Nisi srečen? Sin! Nisi srečen?"

V zadregi so strmele za njim, v njih je ugasnil nasmeh.

"Sin, več ti nisem mogla dati. Če bi vedela..."

Odšel je...

In tisti večer ga je zmedel hudič.

Vino mu je zmedlo misli, bile so kakor bolne sanje, roke mu ni omehčalo, ko je prijel poleno in zamahnil.

Top udarec; Ružičev Franček se je opotekel in omahnil.

Zaječal je, široko odprl oči in se vprašujoče zastrmel vanj.

V tistem hipu je Martinu padla koprena raz oči.

Videl je Frančka, kako je trepetal na tleh, videl je njegova odprta usta, ki so iskala besedo, pa niso našla, videl njegove oči, ki

so ga gledale proseče, začudeno, kot bi govorile:

"Martin, kaj sem ti storil, da si me ubil?"

Tedaj je Martin zbežal domov, vrgel ostane denarja na mizo in zopet izginil. Mati ga je začudeno pogledala, pa še preden je utegnila spregovoriti, ga ni bilo več.

Drugega dne so ga orožniki gnali uklenjenega skozi vas.

Mati, ki je stala pred hišo, je planila k njemu in se mu vrgla okrog vratu.

"Martin, sin, zakaj si to storil?"

Martin jo je odrinil.

Ni je pogledal.

Šel je s povešeno glavo, ni dvignil očesa.

"Sin, jaz ti odpuščam!"

Tako je rekla mati.

Obstala je sredi ceste in strmela za njim. Čudila se je, da ji sin ni odgovoril. Morda ni prav povedala. Naglo je stopila za njim.

"Martin, sin, molila bom zate. Saj vem, da nisi tega storil iz hudobije."

"Ne, iz ljubezni..."

Nekdo se je zakrohotal in pljunil pred njo. Mati je pozabila na žalost. Ogorčenje je vstalo v njeni duši.

Njena ljubezen ni videla zločina, videla je samo sina, ki je ves ubog in osramočen stopal po cesti.

"Moj sin ni zločinec."

Nato se je zmedla: "Jaz sem kriva, mene zvežite!"

"Da, vi ste krivi!"

Mati se je ozrla. Kdo je rekel tako?

V grozi je spoznala, da je rekel sin.

Sesedla se je, dvignili so jo in odnesli v hišo...

To je bilo pred petnajstimi leti in od takrat Martin ni več videl matere.

Danes je pa prišla plaha misel in spregovorila. Prišli so spomini in oživeli.

Martin jim ni mogel uiti, ker so bili v njem.

Vest, ki je petnajst let molčala, je spregovorila. Moral je prisluhniti sodniku, ki je sodil.

Počasi, kakor se odtaja led, se je omehčalo srce. Počasi so vstajala čustva, ki jih je že zdavnaj ubil.

V njem se je prebudil otrok.

Iz teme se je izluščilo materino obličje.

Martin je pokleknil in se razjokal:

"Mati, odpustite..."

Sredi noči se je napravil, oblekel suknjo in se napotil.

Neobrit, z razmršeno brado in koščnim obličjem, prav tak, kakršen je prišel pred dnevi iz ječe, je stopil v noč.

Za prvim grmom je odvrzel vrv.

Zanka je padla na vejo.

Judežu je padla okrog vratu.

Njemu ne bo.

Prav v dalji, skozi megleno sivino deževne noči, je zagledal luč.

Razveselil se je in pospešil korak.

Skozi dež, ki je gosto škropil izpod neba, je iz dalje lila svetloba.

Vedel je, da ga čaka topla beseda in ljubezen nje, ki mu je že zdavnaj odpustila.

Njegova mati...

LOJZE NOVAK

Na Binkošti je sv. oče daroval mašo v čast sv. Duhu in v blagoslov delavskemu prizadevanju za boljši družabni red. Sveti maši v cerkvi sv. Petra je prisostvovalo poleg mnogih tisočev italijanskih delavcev še 4.000 članov raznih delegacij: nemške, švicarske, francoske, belgijske, holandske in kanadske. Papež jim je govoril v francoščini, angleščini, španščini in nemščini. Potem ko je razodel namen darovane maše, je vprašal: "Ali hočete **PODVOJITI NAPORE ZA KRŠČANSKO EDINOST, PRAVIČNOST IN LJUBEZEN?**" Enodušen je bil odgovor navzočih tisočev: "Hočemo!" Ali hočete in obljubljate, da boste **PODVOJILI PRIZADEVANJA ZA PRAVI MIR V DRUŽBI IN ZA MIR IN SLOGO MED NARODI?**" "Hočemo, obljubljam!" Pridružimo se tej obljubi še mi!

Po katoliškem svetu v izrednem svetem letu

1951

PIJ X. BLAZENI

V nedeljo 3. junija so Leonovega naslednika proglasili za blaženega. Teden prej je bil v cerkvi sv. Petra obred prepoznanja telesnih ostankov. Te so nato pokrili s papeškim okrasjem, jih položili v sarkofag iz bron in stekla in postavili v češčenje vernikom. 4. junija pa je bral nočno mašo kardinal Tedeschini.

Beneški patriarh in kardinal Sarto se je udeležil konzistorija po smrti Leona XIII. in bil proti svoji volji in na splošno presenečenje izvoljen za papeža. "Vse prenoviti v Kristusu" je bilo njegovo geslo, glavni sredstvi za to pa: pouk katekizma in pogostno sv. obhajilo. Liturgija je imela pri obnovitvi sveta osrednje mesto, zato je Pij X. oživil gregorijanski koral in prepovedal posvetno glasbo, ki je vdrla v cerkve. Življenje v molitvi, delu in revščini je zaključil v začetku prve svetovne vojne, dne 20. avgusta 1914.

SKOZI ŽELEZNO ZAVESO

gredo redne oddaje Vatikanskega radia. Teh je 26, med njimi so oddaje v vseh jezikih, ki se govorijo za zaveso; poleg rednih oddaj, je vedno nekaj izrednih. Kakor se da dobiti poročila od tam, se da sklepati, da je krog poslušalcev vedno večji, tudi med nekatoličani. Oddaja se vedno bolj spopolnjuje. Pred kratkim je prišlo iz Holandije 7 vagonov gradiva za oddajnik Phillips; dobili so tudi nov močan oddajnik Marconi, ki bo nadomestil dosedanega. Med ostalim materialom je posebno dragocena snov za plošče. Pij XII. se stalno zanima za modernizacijo radijske postaje. — Te in druge zanimivosti je povedal vodja oddajnih programov, jezuit Henrik Pérez, ki se je meseca maja mudil v Madridu, svojem rojstnem mestu, na zborovanju Mednarodne katoliške zveze za radijske oddaje in televizijo.

ZAVETNIK UČITELJEV IN PROFESORJEV

Papež Pij XII. je proglasil za zavetnika vzgojiteljev velikega pedagoškega in socialnega reformatorja, svetega Janeza Krstnika de la Salle. S svetim Ignacijem in z Leonom XIII. moremo sv. Janeza de la Salle šteti med

glavne vodnike katoliškega življenja v novem veku. Bil je početnik novodobne brezplačne verske in ljudske šole. V njej je začel poučevati učence skupno — ne le posameznikov, kot je bilo dotlej v navadi; učni jezik je postal domači namesto latinskega. Ustanovil je nedeljske šole za odrasle. Neutrudni vzgojitelj je vodil poboljševalne zavode za mladino. Osrednji njegov zavod pa je bil v San Yonu. S svojimi 11 oddelki raznih stopenj in učnih načrtov in s 125 profesorji je bil prava ljudska univerza; delavnica pa je postala zametek za industrijsko strokovno šolstvo vseh treh stopenj: osnovne, srednje in visoke.

Letos poteka 300 let od rojstva tega izrednega moža. Njegov red Bratov krščanskih šol dela po vsem svetu v duhu svojega ustanovitelja: z vero, gorečnostjo in ljubeznijo. (V zavodu teh bratov smo imeli v Buenos Airesu Slovenci zadnje letošnje velike prireditve.)

LAIČNI APOSTOLAT

V prvi polovici oktobra bo v Rimu mednarodno zborovanje laičnega apostolata. Prve priprave je začelo 80 zastopnikov raznih narodnosti že decembra lanskega leta. Na kongresu bo sodelovalo 25 doslej obstoječih mednarodnih organizacij z namenom, da morejo bratje, ki se bore v službi istega ideala, meriti svojo dejavnost v luči novih potreb in da izdelajo načrte za bodoče delo.

Jezuit McCornick je časnikarjem razložil temeljna načela laičnega apostolata in dolžnost, ki veže vsakega kristjana, da pomaga pri rešitvi duše bližnjega — posebno danes, ko povsod primanjkuje duhovnikov. Predsednik italijanske Katoliške akcije V. Veronese pa je ob isti priliki poudaril vsesplošni značaj sodobnih problemov; zato jih je treba študirati z mednarodnega vidika, kar daje apostolskim organizacijam nove naloge in odgovornosti.

Mednarodno zborovanje ima namen:

1. Na novo študirati ob papeških dokumentih načela laičnega apostolata, v kolikor so v zvezi z dogmami, moralo in lastnim izpopolnjevanjem.

2. Nuditi možnost, da se primerjajo raznolike oblike apostolata.

3. Določiti polje področja in meje delovanja laikov-borcev.

4. Raziskovati skupne cilje apostolata, da se iz njih določijo tisti, za katere je mogoče delati po vsesplošnem in skupnem programu. Zborovanju bodo služila mnoga predavanja in razgovori in praktični tečaji.

DOBRE NOVICE

Velika marijanska procesija

Že tretjič se je vršila v Windsorju v Kanadi marijanska procesija kot odgovor na komunistično prvomajsko. Letos je bilo v sprevedu 10.000 ljudi vseh narodnosti in ras. Ukrajinci in Madžari so prikazovali na vozeh trpljenje rojakov pod rdečo oblastjo.

Prva ameriška univerza

12. maja 1951 so redovniki ustanovili univerzo sv. Marka v Limi, prestolici Peruja. Začetek univerze je bil v samostanu sv. Dominika. Jubilej so slavile velike prireditve, na katerih je sv. očeta zastopal o. Anzelm Albareda OSB, prefekt vatikanske knjižnice.

Katoliška univerza v Quitu (Ecuador), ustanovljena pred 5 leti, pa je letos podelila prvi diplomi za družbene vede. Prejela sta ju F. Fogarty, državljani USA, in J. S. Lara, voditelj univerzitetne Katoliške akcije.

Katoliško gledališče

V Londonu se je zbralo 10 mladih gledaljskih igralcev katoličanov, da se pod vodstvom 34 letnega pisatelja Gavina Dyer

združijo v gledališko družino. Predvajali bodo samo igre, ki bodo moralno in umetniško na višku.

Smrt papeškega nuncija na Irskem

9. maja je v Dublinu umrl papeški nuncij in titularni korintski naškof msgr. Hektor Felici, nekdanji vatikanski državni tajnik in pozneje 10 let nuncij v Chile.

"TO JE MOJA DACHAUSKA UNIFORMA"

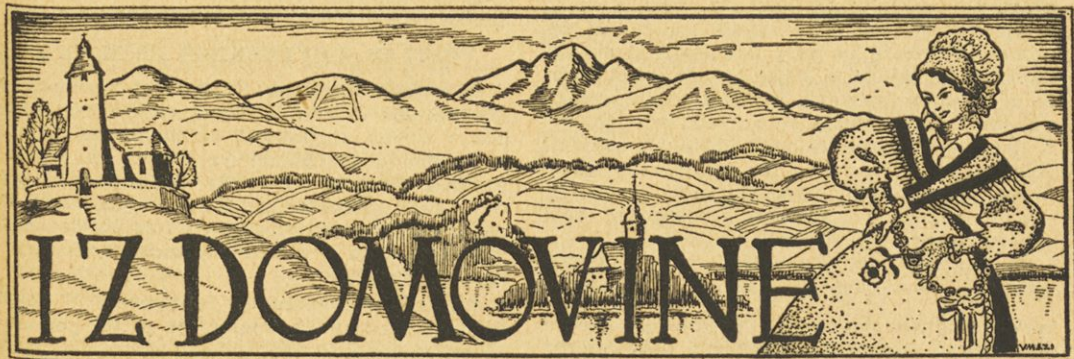
Češki begunec Anton J. Jandaček, sedaj v Chicagu, je povedal tale dogodek iz življenja nadškofa Berana:

Malo pred tem, ko so ga zaprli v nadškofijsko palačo, to je junija 1949, je prišel k nadškofu tedanji pravosodni minister Aleksij Čepička, zet predsednika Klementa Gottwalda. Razgovor ni potekal tako, kot si je sklonjenih hrbtov vajeni mogotec želel. Izbruhnil je: "Ali boste podprli našo stranko, ali pa..." Tu ga nadškof prekine. Smejoč se vstane in vzame iz omare skrbno zvito oblačilo z besedami: "To je moja dachavska uniforma... Pojdiva!"

Čepička je bil tako presenečen, da ni znal storiti drugega, kot da je skočil pokoncu in odšel.

TA MALI SVET

To je naslov filma, ki ga v okviru American Broadcasting Company izvaja Pat O'Brien s skupino hollywoodskih igralcev. Dohodki so namenjeni vojnim žrtvam. K zbiranju so pozvali ameriški škofje in določili kot cilj vsoto pet milijonov dolarjev.

DELOKROG LJUBL. ŠKOFIJE POVEČAN

Škofijski ordinariat v Ljubljani z okrožnico z dne 1. aprila 1951 objavlja:

Slovenske župnije reške in pazinske apostolske administrature za jugoslovanski del tržiško-koprške škofije so po želji Svete Stole s 1. aprilom 1951, po delegaciji pleno jure (polnopravno), priključene v upravo ljubljanske škofije. Na ta način so sedaj vsi Slovenci, ki so združeni v Sloveniji, tudi cerkveno v upravi slovenskih cerkvenih poglavarjev. Iz reške škofije pride v jurisdikcijo administratorja ljubljanske škofije 12 župnij iz dekanatov Trnovo (Knežak, Prem, Trnovo, Zagorje), Hrušica (Brezovica, Golac, Hrušica, Podgrad-Starad, Pregarje, Slivje), Jelšane (iz župnije Jelšane kraji: Jelšane, Brdo, Dolenje, Novavas, Novokračine in Su-

šak, Podgradje); iz pazinske apostolske administrature pa 29 župnij iz dekanij Postojna (Hrenovice s kaplanijo Orehek, Košana, Postojna, Senožče, Slavina, Studeno, Suhorje z Ostrožnim brdom, šmihel, št. Peter na Krasu, štitvan, Trnje, Vreme), Tomaj-Sežana (Avber, Dutovlje s kaplanijami Kopriva in Skopo, Povir s kaplanijo štorje, Sežana, Tomaj s kaplanijo Kazlje), iz dolinskega dekanata (Divača, Gročana, Klanec, Lokev, Polgorje na Krasu, Rodik, Vatovlje s kaplanijo Barka), iz osapskega (OSP) dekanata (Kabad, Movraž, Predloka, Sočerga). Dekaniji Trnovo in Postojna sta že od leta 1830 do leta 1921 (dokončno 1933) pripadali ljubljanski škofiji. — Ko vse nove župnije z izključno slovenskimi duhovniki in verniki v Gospodu pozdravljam, iskreno želim, da od-

slej najdejo v Ljubljani poleg narodnega tudi uspešno versko središče. Naj objame vse obilni božji blagoslov, Marijino varstvo, zaščita sv. Jožefa — patrona slovenskih pokrajin, priprošnja sv. mučencev Mohorja in Fortunata — patrona ljubljanske škofije, in krščanska ljubezen vseh duhovnih sobratov in vernikov!

V Ljubljani, dne 1. aprila 1951.

† Anton Vovk,

nasl. škof, apost. administrator ljubljanski in delegat slov delov reške škofije ter pazinske apostolske administrature

TRIJE UMRILI DUHOVNIKI

Iz ljubljanskega "Oznaniła":

V nedeljo 8. aprila smo pokopali odličnega božjega delavca, trnovskega župnika Ivana Vindičarja. Iz Srednjega Bitnja mogočne žmartinske fare pri Kranju je izšel pred 60 leti. Po odlično dovršenih gimnazijskih in bogoslovnih študijah je sedem let zgledno, nepozabno deloval v Semiču. Od tam je bil 1922 poklican v Ljubljano na zaupno službo stolnega vikarja, kjer je vztrajal 18 let in s svojo preudarno, natančno po Kristusovem nauku umerjeno besedo oznanjal nauk Jezusove Cerkve. Leta 1940 ga je ljubljanska občina izbrala in predlagala za mestno trnovsko župnijo, ki jo je z ljubeznijo in modrostjo vodil do prezgodnje smrti. Župljani so mu njegovo ljubezen in dobroto, ki jo je njegovo srce tiho, pa toliko obilneje sipalo, vračali z izrednim spoštovanjem in pristržno hvaležno ljubeznijo. To se je prav posebno pokazalo ob njegovem veličastnem pogrebu. "Kako ga je škoda!" Ta tožba je iz vdanih src te dni venomer odmevala po vsej Ljubljani. S svojim neutrudnim delom, s svojo besedo, pred vsem pa z zgledom zvestega, v vsem neoporečnega duhovnika, duhovnika po božjem srcu, je verni trnovski župniji in vsej Sloveniji zapustil zelo lep spomin. Jezus pa, ki je zanj živel, se do smrti neugnano zanj trudil, je — po pravici upamo — zvestemu služabniku "samo njegovo preveliko plačilo". (1 Mojz 15, 1).

V Mošnjah pri Radovljici je 10. aprila umrl župnik-zlatomašnik Franc Bleiweis, v

Spodaj vidimo pokojnega Vindičarja (drugi od desne) v družbi duhovnikov v naši kmečki domačiji

čigar župnijo spadajo tudi naše drage Brezje. Gorenjci se ga živo spominjajo prav iz zadnjih let, iz let nemške okupacije v zadnji vojski, ko je kljub visoki starosti tako rad postregel z duhovno tolažbo spovedi in obhajila vsem, ki so se v vsakršnih stiskah zatekli k Mariji Pomagaj, pa tam ni bilo duhovnikov, ki bi jim maševali, jih spovedali in obhajali. Moženjski gospod župnik je s tem delom le potrdil, kar je v mlajših letih tako zgovorno učil. Manj je namreč znano, da je veliko pisal o Mariji in za Marijine družbe. Naj samo malo naštejemo nekaj naslovov njegovih knjig in molitvenikov: Otroki Marijin, Najboljša mati, Vodilo otrokom Marijinim, Male dnevnice v čast prebl. D. M., Križev pot za Mar. družbe, Brezmadežna itd. Poleg marijanskih je pisal tudi druge nabožne in vzgojne knjige (Pouk staršem, Tolažba dušam v vicah, Molitvenik presv. Srca), Pa nile pisal, bil je ves čas v dušnem pastirstvu: katehet pri uršulinkah v škofiji Loki, kaplan v Mošnjah, župnik v Lešah in od 1916 v Mošnjah, odkoder se je zdaj v častiljivi starosti 82 let (rojen l. 1869 v Naklem) preselil na poslednje in večno službeno mesto k Mariji Pomagaj, v nebesih poveljčan.

V Mariboru je 8. aprila zatisnil oči in odšel k Gospodu žetve frančiškan p. Gratus Kostanjšek. Rojen v Sromljah 1883. Posvečen 1906, je ves čas svojega duhovniškega življenja posvetil delu v spovednici, na prižnici, zlasti pa kot katehet na dekliški meščanski šoli. Pogreb je pričal, da ga mladina, danes dozorela že v matere in žene, ni pozabila. Obrede z nagovorom je opravil škof dr. M. Držečnik ob asistenci 32 duhovnikov. R. i. p.

VESTI IZ SLOVENSKEGA PRIMORJA

Biseromašnik msgr. dr. Andrej Pavlica. Na praznik sv. Jožefa je pel v cerkvi sv. Ignacija v Gorici ob izredno veliki udeležbi ljudstva svojo biserno mašo msgr. dr. Andrej Pavlica, starosta slovenske duhovščine v Gorici, znan kulturni delavec, ustanovitelj in vodja slovenskega sirotišča v Gorici. Gospodu biseromašniku je govoril stolni kanonik msgr. Alojzij Novak.

Sveto leto v znamenju misijonov. V onem delu goriške nadškofije, ki je prišel pod Jugoslavijo, so sklenili, da bodo sveto leto praznovali v znamenju duhovne obnove dežele. V ta namen so se vržili že misijoni v Prvačini, v Sv. Križu na Vipavskem, v Vrtojbi in še nekaterih drugih vaseh. Misijoni so po poročilih lepo uspeli, ker se jih je ljudstvo v velikem številu in z veseljem udeleževalo.

V štandrezu so imeli misijon. Na praznik sv. Jožefa popoldne je bila zaključna spokorna procesija sv. misijona. Po govoru misijonarja č. g. Ludovika šavlja je msgr. Novak vodil številno procesijo.

Nova maša v Bazovici. Na belo nedeljo je pel novo mašo č. g. p. šuštergič Venceslav, doma iz Pliskovce na Krasu. Bogoslovje je končal v Tridentu in je bil tam tudi posvečen. Ker ni mogel iti med svoje drage v Pliskovico in tam med slovenskimi rojaki peti svojo prvo daritev, so ga dobri Bazoveci povabili v svojo sredo.

Srebrna maža č. g. Petra šorlija. S prisrčno slovesnostjo so proslavili farani Sv. Ivana v Trstu srebrni mažniški jubilej priljubljenega slovenskega kaplana preč. g. Petra šorlija. K jubileju mu tudi mi častitamo!

Svetogorska Kraljica se je vrnila domov! V nedeljo 8. aprila se je milostna podoba svetogorske Kraljice po skoraj osemletnem begunstvu zmagoslavno vrnila v veliko veselje in tolažbo vsega slovenskega ljudstva v svoje svetišče na Sveto Goro. — Že teden prej so milostno podobo prenesli iz cerkve na Kosta-njevici v solkansko župno cerkev, kjer se je nato skozi ves teden vršil sveti misijon, kot priprava src na veliki dan. V nedeljo zjutraj so se darovale svete maše od 4 do 8 pri večjih oltarjih. Ob pol osmih so fantje v spremstvu deklet v narodnih nošah dvignili milostno podobo. Procesijo je v spremstvu vsaj 30 duhovnikov vodil apostolski administrator msgr. Toroš. Ljudstvo je vseskozi z navdušeno radostjo in veseljem sprejemalo in pozdravljalo svojo Kraljico-begunko. Kljub temu, da so komunistične oblasti na vse mogoče načine ovirale dohod romarjev iz bližnjih in oddaljenih krajev Slovenije, se je zbralo ta dan ob svetogorski Kraljici in se udeležilo njenega zmagoslavja okoli 20.000 njenih častivcev. — Vrnitev begunke Marije Pomagaj na njene Brezje in begunke svetogorske Kraljice na njeno starodavno Sveto Goro pomeni za slehernega Slovenca, tako v domovini kakor v tujini, v teh težkih dneh nov žarek upanja v vstajenje vsega slovenskega naroda!

Beneška Slovenija. Letos mineva 60 let, odkar je bila ustanovljena fara Svet Lenart na Beneškem (leta 1351). Ob tej priliki bodo obnovili stare in znamenite stopnice pred cerkvijo. Vršil se bo tudi misijon; zadnji v fari je bil l. 1932. Takrat so pridigali lazaristi gg. Zdegar, Klančnik in Zdravljich.

O božiču so peli v cerkvi razen navadnih ljudskih pesmi tudi lepo in ganljivo pesem: "O čuj, o čuj sosjedac moj!" Ob žegnu na veliko soboto so peli staro slovensko pesem: "Jesus je od smarti vstú!"

Naj omenimo še to, da zidajo v Dolenji Mersi novo kapelo v čast Fatimski Mariji.

V SPOMIN SESTRE PREDNICE STANISLAVE ŠMIHELKE

Najbrže je marsikdo poznal to visoko ženo. Jaz je nisem preje poznala kot šele od tedaj, ko so me po večmesečnem zaporu na ljubljanski sodnji kar na hitro prepeljali v kočevske zapore, leta 1945. Tam naenkrat opazim stopati poleg sebe po snegu in blatu veliko redovnico; bila je to s. Stanislava. Priglasili so jo iz Novega mesta, obtoženo, da je spravila nekaj doma pridelane masti, ki jo je potrebovala za veliko samostansko družino.

Kočevje! Kraj bojov naših fantov, veliki grob naših mučnikov! Sami partizanski vojški so mi pravili, da vse na svetu rajši store kot stražijo v Kočevskem Rogu, kjer se ne vem kaj vse vidi in sliši... V mislih, da bom prišla v gozdove in kraje, kjer so stopali naši

mučenci, sem se takoj prvi dan javila za pri-
našanje drv iz gozda. Trikrat ali štirikrat
na dan smo romale na Kočevski hribeč, pri-
tižno tako visok kakor ljubljanski Rožnik,
po veliko klafrsko poleno, ki ga je bilo kakor
koli treba prinesiti v zloglasno taborišče. Tudi
ljuba s. Stanislava je hotela v hrib, kljub
svoji visoki starosti, da bi nosila drva. Toda
ko je drugič prišla s hriba, so se ji noge tako
šibile in roke tako tresle, da se je celo parti-
zanskim paznikom zasmilila in so jo poslali v
ambulance, kjer je bila angel dobrote, lju-
bezni in molitve.

Mene so čez tri dni odvedli v teharske za-
pore, pozneje pa v Begunje, dočim so s. Sta-
nislavo med tem oprostili.

Ko sem bila že drugo leto v Begunjah,
zgodaj spomladi, in so nas s silo preoblekli
v bodeče raževinaste kikle in neke čudne ka-
mižole, je s. Stanislavo spet doletel zapor
skupaj s s. Adelindo. To pot obedve zaradi
KA! Mladi s. Adelindi je bilo zelo hudo, da
je morala stara "gospa mati" z njo v ječo.
S. Stanislava pa mi je rekla smeje: "Ali ni
lepo biti zaprta radi Katoliške akcije?" No-
sila je res junaško in svetniško vse težke pre-
izkušnje. A ko je morala odložiti svojo sveto
obleko, ji je bilo očitno težko.

V celico so nas prihajale iskat po eno in
eno partizanke s puško na rami. V začetku
so se nas strašno bale; leto dni je trajalo,
da so se prepričale, kako neškodljiva in ne-
varna bitja smo bile njih jetnice. Pri slav-
nostni "preobleki" niso mogle zatajiti svo-
jega veselja, ko so nas videle tako ponižane.
Izgledale smo kot prave Pepelke... Jaz sem
vzela prav dolgo krilo in privrčila v celico
kar z zmagoslavljem. Težko pa je bilo naši
sestri Stanislavi. Ubožica, nad 50 let je no-
sila redovno obleko in pokrivalo, zdaj pa so
jo kakor oskubili: vsa gololava in premrzla
je prišla v tisti čudni halji v celico. Ustnice
so se ji tresle, solze so ji bleščale v trepal-
nicah... "Tovarišice" so buljile vanjo ter
uživale nad njeno bolečino, ona je pa kakor
plaša golobica iskala kotiček, kjer bi se umi-
rila v Bogu. Vendar — ena partizank je
imela sočutje z njo. Imela je pri roki podo-
bico Križanega z Materjo in sv. Janezom, pa
jo je dala s. Stanislavi. Kako hvaležno jo je
uboga sestra pogledala... Potem se je obr-
nila k steni, se zatopila v sličico in molila...
Vsa celica je ta trenutek umolknila, prete-
sena nad dogodkom...

21. novembra, točno po dveh letih in treh
mesecih zavora, se je meni zgodilo čudo:
prišel je ukaz: Napravite se! Na vpraša-
nje: Kam, kako, zakaj, sem dobila nepoza-
ben odgovor: "Domov...!" O Bog, kako pre-
senečenje! Namesto osmih let ječe, na katere
sem bila obsojena, že sedaj domov... Bil je
ravno prvi petek...

Nisem se smela posloviti od mojih dragih
sotrpink. V zadnji preiskavi na porti pa si je
s. Stanislava izprosil, da mi sme dati roko
v slovo. Šepnila mi je le: "Recite vsem, naj
veliko molijo za nas...!"

Zdaj si tudi Ti, ljuba sestra Stanislava,
režena ječe, ko te je Bog povabil domov —
k Sebi. Prosi za nas pri Njem!

Dolores, U. S. A.

Med

IZSELJENCI

TRI NOVE KNJIGE

Dr. Ivan Ahčin. Ob jubileju papeških socialnih okrožnic "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno". Izdala in založila "Družabna pravda".

M. Van der Meersch: Ribiči. Roman. Prevedel in izdal Fr. Kremžar.

A. Bessieres: Puščava bo cvetela. Roman (2. izdaja). Prevedel dr. J. Žagar C. M. izdal Slovenski misijonski odsek v Buenos Airesu.

Vse te tri knjige se morejo naročiti na Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina.

Preden poskusim prikazati vrednost novih knjig, tehle nekaj pripomb k zadevam, ki so s stališča "Duhovnega življenja" le obrobne, pa so z drugih važne:

Izdajatelji so se potrudili za NEVSILJIVO IN LEPO PRIPRAVO občinstva na knjige. Gotovo so dosegli namen, obenem so vzgojno vplivali na tiste, ki bodo svojim kulturnim, pa tudi gospodarskim proizvodom utirali pot med ljudi. Stvarna priprava je posebno v našem času najboljše priporočilo, saj smo rekle same siti do grla.

TRI NOVE, DOBRE SLOVENSKE KNJIGE NAENKRAT V Buenos Airesu! Dejstvo samo sili v navdušenje. In če bo kdo dejal: to dejstvo je znak, da med založniki ni dogovora in da je naš tisk brez pravega načrta, ne bo s tem navdušenja za te tri knjige upihnil. Gotovo bo prisodil premalo moči vedno večjim težavam, ki izobličijo marsikak dogovor in spremene marsikak načrt. Čisto v prazno pa tudi ne bo zadel.

Plemenito veselje kupca bo pred branjem in po njem tem večje, ker prihajajo KNJIGE RES DOSTOJNE. Glej no izložbah velemeda, ki premore toliko denarja za razkošje tudi na

knjigah — pa reci, koliko bi jih vzdržalo primerjanje z našimi tremi. Skrb za lepo knjigo — lepo v obeh glavnih pomenih — je nedvomno ena izmed tistih tradicij, ki jih moramo ohraniti.

* * *

DR. AHČINA KNJIGA je resnično "iskren izraz globoke hvalečnosti malega naroda najvišjemu učitelstvu svete Cerkev za odredilne socialne nauke", je pa tudi, posebno za "skromne razmere, v katerih živimo" pravi priročnik za študij socialnega vprašanja in uvod v družboslovje. Z nekaterimi iz del, navedenih na str. 74, ki jih posamezniki in organizacije tu zunaj premorejo, in z nekaterimi begunskimi brošurami, kot sta n. pr. 3. in 4. (avstrijska in rimska) izdaja Stanovske ureditve Slovenije (SDZ), ali pregledni zvezek Iz družboslovja (špittal 1947), bo "Ob jubileju" storil veliko delo za naše poznavanje socialnih problemov in — za naše poboljšanje, kar oboje je naša dolžnost. Posebno ceno dajejo knjigi razčlenjenje velikih okrožnic, jasna določitev cerkvenih naukov in pregled področja prav do naših dni. Avtor podčrtava pomembnost socialnega dela, ki ga med nami opravljajo karitativne ustanove, dušni pastirji, društva, ki plemenitijo duha in srce, pisatelji, časnikarji, znanstveniki, umetniki. V sredi reševanja socialnih vprašanj pa stoji organizacija "Družabna pravda" in "Zveza mladih katoliških delavcev".

Tako stoje sredi belgijskega delavskega življenja žosisti. Van der Meerš, eden tistih redkih, ki so danes po pravici najbolj brani, je z RIBIČI drzno segel v to sredo. Moj Bog, kakšna je naša doba in kakšni smo mi! Krivica, nasilje, beda, nevednost, šibkost. Plod vsega tega je "sramota naše civilizacije: brezposelnost, žensko delo v tovarnah, otroško potepušstvo ter nezdrava in temna stanovanja". In skozi vse to se preliva življenje. Pisatelj gre za njim, se ne boji njegovih globlin, se potaplja v zasmrajene tolmane. Glavna oseba, mlad delavec, se na koncu romana spominja "tistih temnih ur, ko so se nam studili bogatini, delodajalci, naši mojstri, naši delavci, masa in tudi mi sami. Saj smo takrat bili obsojeni, da se ali poživinimo ali pa gremo z revolucijo." Potem pa, ko je bil kot po čudežu rešen iz močvirja, ni nikoli pozabil na tiste, ki še tiče v njem. Na tiste, ki so bili vsaj toliko vredni kot on, na tiste, ki so bili boljši od njega. Te je treba rešiti in ko bodo ti pridobljeni za Boga, bo šla za njimi tudi masa.

Čudež pa, ki je Petra rešil, je bil JOC, so bili žosisti. Ginljiva, pa neizprosno dosledna so Petrova razmišljanja na koncu knjige. "Meni je JOC rešil mladost. Iztrgal me je pregrehi, skušnjavam, gnilobi. JOC me je naučil spoštovati žensko in mi pokazal dolžnosti in radost prave ljubezni... Zlasti sem mu hvaležen za pravi življenjski smisel... da morem danes živeti svoje krščanstvo, da zdaj razumem pomen besede: "Vzemi svoj križ in hodi za menoj!"

* * *

Križ — odrešenje družbi, odrešenje Zapada, a križ odrešenja tudi za Afriko. Njen

starodavni sredozemski kulturni pas, domovina svetih Monike in Avguština, Ciprijana, Perpetue in Felicite, je preplaval islam, "skupni grob vseh izginulih kultur, ki so zašle vanj". A žrtve in kri mnogih rodov niso izgubljene. Iz njih poganjajo nove žrtve in teče nova kri kot poročstvo za zmago križa. Eksotičen svet, ki mu v "PUŠČAVI" ne prihajamo blizu toliko v opisih kot od zgodovinske, verske, socialno-politične in psihološke strani. Izvirna kombinacija motivov in vse to je sodobnost! Ta pa je, kot je bilo v zadnji številki DŽ nekje rečeno, ne le plod preteklosti, ampak tudi večnosti. Tudi poklic obeh mladih čistih duš, ki ga na tako poseben način končno najdeti v popolnem žrtvovanju, je prišel iz obeh virov. Človek mora pritrditi oznaki, ki jo poklicu dá modri o. Le Jollec: je borba med Bogom in dušo. In to, kar malo dalje pove, ne velja samo za poklice, temveč za vse človeško dejanje in nehanje: "Velikanska, nevidna igra, ki združuje preteklo s sedanjim, mrtve z živimi, človeško z božjim, milost božjo s prizadevanjem svobodne volje, molitev živčih z zasluženjem mrtvih".

Lahek je odgovor, kdo more globlje pokazati v življenje: tisti, ki pozna vso to zapletenost in se zaveda, kako majhen del tega je mogoče doznati, obenem pa prav zato more marsikaj z veliko verjetnostjo razložiti — ali tisti, ki se je z vero v materialistično zmoto oropal vednosti o najvažnejših sestavinah življenja. Tako sta SLIKI SODOBNOSTI, ki ju podajata naša romana, neznansko bolj natančni kot potvare naturalističnih romanopiscev. Zanimivo je, kako gresta Bessiers in Van der Meersch od različnih plati v gradnjo romana, pa vendar dosežeta podobne rezultate. Prvi nabira snov na mogočno idejno ogrodje, drugemu poganjajo velike ideje kar same od sebe iz naložjenega življenja. Oba odklanjata cepljenje psiholoških dlak, pa so njuni ljudje po večini bolj živi in bolj polni kot živčne pletenice naturalistov z vso njihovo filozofijo in laboratoriji.

Po vseh treh knjigah čuti bralec, KAKO MAJHEN JE. Kako ta zavest dobro stori po večstoletni navadi ponorelega napuha! Ne središče stvarstva, pač pa majhen njega delec je človek. Ko spoznaš, da si majhen, postaneš OPTIMIST. To je druga močna struja, ki jo izžarevajo vse tri knjige. Svet je strašno zagazil. Ljudje to čutijo in jih je strah; strah tako močno, da se skušajo s kartami in dogovori osvoboditi tega mučitelja. Tudi mnoge katoličane je prevzel strah. Večina sveta živali v zmotah, krščanstvo je razcepljeno, precejšen del katoliških zemelj okužen s protestantskim in liberalnim duhom. Zato ni osamljen pojav, da liberalski krmarji francoske katoliške države preganjajo "klerikalizem" doma in širijo muslimanski klerikalizem v Afriki (Puščava... str. 66). Zato ni čudno, da celo dobri katoličani kolebajo med brezbriznostjo in nasprotovanjem požrtvovalnemu delu laičnih apostolov. Mlačnost in lenobnost katoličanov, ki se v čudnih mešanicah spajata s heretično dejavnostjo od jutra do večera (za denar, ugodje, časti), nista med zadnjimi krivci, da si je komunizem podvrnil delavske množice Zapada (o tem posebno 2. del Ribiči) in da prodira v muslimanski svet (Puščava..., str. 149).

Vsega tega nas strah ne more rešiti. Rešilo nas bo spoznanje majhnosti, ZAUPANJE V BOŽJO PREVIDNOST in SODELOVANJE Z NJO. Ko človek uvidi, kje je in kaj je, pade na kolena in tam dobi moči za LJUBEZEN IN ZA NJEN NAJLEPŠI SAD — ŽRTEV.

Sejalec modrosti, optimizma, ljubezni in duha žrtvovanja je CERKEV. Kakšen slavo-spev so vse tri knjige njeni veličini! NE, CERKEV NI ODPOVEDALA, NI NA TLEH. Živi kot kdajkoli prej in dela in se bori. SOCIALNI APOSTOLAT — LAIČNI APOSTOLAT — MISIJONI. Nobena zmaga ni brezplodna; če ne takoj, se uveljavi, ko ji Bog določi čas. Noben poraz ni izguba, nobena žrtev zaman. Spet je Bog tisti, ki odloči, kdaj naj stotero obrodi.

Prof. GERZINIČ LOJZE

POKOJNEMU PRELATU DR. JOSIPU TURKU V SPOMIN

Žalostno je odjeknila v srcih vernih Slovencev doma in na tujem vest o nenadni smrti prelata profesorja dr. Josipa Turka, ki je 3. maja, zadet od srčne kapi, preminul na zadnji postaji svojega begunstva, v San Franciscu v Kaliforniji. Z njim je ugasnila našemu narodu velika luč katoliškega znanstvenika in je nehalo biti srce plemenitega, zvestega slovenskega duhovnika, odlikovanega po poglavarju Cerkve z visoko prelatsko častjo.

Pokojni prelat in profesor se je rodil leta 1895 v prijazni fari Stopiče na Dolenjskem kot sin skromne a pridne kmetske družine. V Novem mestu je obiskoval in dovršil gimnazijo, vedno prvi med najboljšimi. Ko je tedanji ljubljanski škof dr. Jeglič ob priliki svoje pastirske vizitacije v Novem mestu obiskal tudi novomeško gimnazijo, mu je tedanji profesor verouka dr. Ažman pokazal na mladega in nadebudnega Turka, rekoč:

"Prevzvišeni, če se tale fant odloči za duhovski stan, ga boste morali poslati v višje šole, v Germanik." Škof si je mladega fanta zapisal v spomin in v srce in čakal, da pride v bogoslovje, pa ga ni bilo. Leta 1915 je moral v vojsko in kmalu kot podčastnik na rusko bojišče. Težko ranjen je bil po okrevanju oproščen vojaške službe ter se je vpisal na dunajsko univerzo, da se pripravi na professorski poklic. Pa je Bog tako uredil, da sta se v katoliškem akademskem društvu na Dunaju srečala s škofom Jegličem, ki je v tistih burnih dnevih avstroogrške monarhije prišel v cesarsko mesto na zasedanje visoke zbornice. Škof in mladi akademik Turk sta se pogledala in spoznala. "Kdaj pridete, da morem izpolniti svojo obljubo od obiska v novomeški gimnaziji? Vsak dan vas čakam." Mladi Turk je spoznal v teh škofovih besedah božji klic. Pustil je dunajsko univerzo in se prijavil škofu Jegliču kot duhovski kandidat. Ta ga

Prelat Odar kot srebrnomašnik.

je takoj odposlal v Innsbruck, kjer se je med prvo svetovno vojno nahajal višji duhovski učni in vzgojni zavod Germanik. (Z zavodom se je po vojni preselil v Rim.) Bila sta tedaj zadovoljna oba: škof Jeglič in Turk. Ko nam je škof Jeglič, mladim bogoslovcem v ljubljanskem bogoslovju, skoraj izključno bivšim vojakom, pripovedoval to zgodbo o Turku, so mu oči kar gorele od veselega zadoščenja in velikega upanja. In se v Turku ni prevaral. V sedemletnem študiju, ki ga je nadaljeval in dovršil v Rimu, se je izobrazil za temeljitega katoliškega znanstvenika, pa izoblikoval obenem za zvestega katoliškega duhovnika.

Ko se je mladi duhovnik, odlikovan z dvojno doktorsko diplomom, leta 1923 vrnil iz Rima domov, je po kratkem času kaplanovanja pri sv. Jakobu v Ljubljani prevzel na ljubljanski bogoslovni fakulteti prevažno stolico cerkvene zgodovine, ki jo je predaval ne le z globoko izobrazbo, ampak tudi z vročim navdušenjem do dneva svojega bega, do prve majniške sobote leta 1945, ko je s tisoči slovenskih beguncev, z bornim nahrbtnikom na ramah, zapuščal domovino, nad katero se je zgrinjala groza komunističnega nasilja. Njegova prva begunska postaja je bila mala podružnica na Vzhodnem Tirolskem; odtod je odšel v švico, v častitljivo cistercijsko opatijo Mehrerau, kjer so se mu cistercijani skušali izkazati hvaležne za veliko znanstveno odkritje starodavnega prepisa cistercijske listine o krščanski ljubezni, katero odkritje mu je pridobilo svetoven glas v katoliškem znanstvenem svetu. Iz švice ga je begunska pot peljala čez morje v Severno Ameriko, kjer je po božji volji dobil primerno službo v bližini velikega San Franciska, kjer je dolga leta pastiral in tudi hitro umrl njegov rodni brat, duhovnik France. Tako zdaj po prečudnih ukrepih božje previdnosti počivata oba brata duhovnika, verna sinova naše solnčne Dolenjske, v daljni kalifornijski zemlji, čakaajoč častitljivega vstajenja.

Od spominov, ki se človeku vzbujajo ob smrti blagopokojnega prelata profesorja dr. Josipa Turka, omenjam le enega: V dnevih, ko je slovensko domovino zajel krvavi vihar komunističnega nasilja, ko so gorele naše vasi in so v tisočih padale nedolžne žrtve — tudi na dr. Turkovem rodnem domu v Stopičah so komunisti umorili pokojnikovega rodnega brata, gospodarja in družinskega očeta Matijo — je prelat Turk z vso svojo dušo podprl plemenito narodno borbo za vero in dom. Na velikem zborovanju slovenske duhovščine, ki se je pod predsedstvom škofa dr. Rožmana vršilo tiste usodne dni v Ljubljani, je tedaj dr. Turk v čudovitem referatu slikal strahote in nevarnosti komunističnega brezboštva, razkrival v čudovitih razgledih katoliškega znanstvenika vlogo, ki jo božja previdnost daje posameznim narodom v to in onostranskem življenju ter je tako s svojo močno osebnostjo in besedo potrdil sobrate v svetem boju zoper sile teme. Malo pred begom je še napisal v Reviji Katoliške akcije razpravo o bistvu mučeništva in o dolžnostih našega prizadevanja, da svoje narodne mučenike, umorjene zaradi svojega verskega prepričanja, z vednim spominom in vztrajnim klicanjem spravimo na oltar. Vedno načelen in zvest je ostal tak tudi v urah velike odločitve in je prav zaradi te svoje brezkompromisne zvestobe cerkvenemu nauku in svetim narodnim izročilom zapustil domovino v onih usodnih dneh, ko so lažnjivi bratje prihajali klat in morit vse one, ki niso bili z njimi enih misli.

Naj mu bo ohranjen med nami časten in hvaležen spomin! Naj mu bo lahka tuja zemlja do dneva vstajenja! Naj počiva v miru!

A. K., Argentina

NIZOZEMSKA

Slovenci na Nizozemskem v letošnjem letu praznujejo kar tri jubileje. Za Veliko noč so proslavili 40 letnico magništva svojega pastirja g. p. Teotima v. Velzen, ki že celih 25 let požrtvovalno deluje med Slovenci. Ta gospod je iz ljubezni do Slovencev šel v Slovenijo, da se je naučil jezika, in je potem najlepša leta posvetil delu med nizozemskimi Slovenci. Častitamo!

Julija je obhajalo 25 letnico življenja in delovanja tamkajšnje slovensko katoliško društvo sv. Barbare v Heerlerheide-Brussum, 20 letni jubilej pa slovensko cerkveno pevsko društvo "Zvon".

ŠE O I. SLOVENSKEM MARIJANSKEM KONGRESU V ARGENTINI

ROSARIO

Odkar so se Slovenci naselili tu v provinci Santa Fe, niso še doživeli tako lepšega in nepozabnega praznika kot ravno ob priliki I. skupnega romanja iz Rosaria v Lujan na I. slovenski Marijanski kongres v Argentini.

Dne 13. maja ob 1 zjutraj smo zasedli naše prostore v velikem avtobusu, ki naj bi nas popeljal k naši skupni Materi — Mariji v Lujan.

Kar 40 romarjev, lepo število za prvikrat! Takoj smo zapeli nekaj narodnih in romarskih pesmi. Potovali smo kar dobro. Nemoteno kramljanje v domačem jeziku nam je dalo vtis, da smo na naših slovenskih tleh. Čas vožnje nam je hitro potekel.

Srečno smo dospeli v Lujan ob 7.15. Takoj smo odšli proti kolodvoru, da se pridružimo sorojakom, ki so prišli v dolgem sprevodu.

Vse nas je ganilo, ko smo zagledali sprevod in na čelu slovensko zastavo poleg pa-peške in argentinske. Vstopili smo med nje in v sprevodu prišli v baziliko.

V popolni povezanosti z ostalimi slovenski-mi romarji smo se udeleževali slovesnosti na trgu, v dvorani in ob procesiji.

Bilo je veličastno — nepozabno!

Nek staronaseljenec mi je s solzami v očeh rekel: "Že 23 let nisem bil pri slovenski služ-bi božji niti nisem slišal 23 let slovenskega cerkvenega petja! še bom prišel!"

Med vse romarje iz Rosaria so bile razde-ljene podobice Marije s posvetilom: Spomin no skupno romanje Slovencev iz Rosaria ob l. skupnem Marijanskem kongresu v Ar-gentini. — 13. maja 1951.

Vsi romarji so bili prijetno presenečeni nad veliko disciplino in pobožnostjo sloven-skih emigrantov.

MENDOZA

V duhu združeni z vsemi slovenskimi emi-granti, v 1100 km oddaljenem Buenos Airesu, smo Slovenci v Mendози proslavili Marijo Vnebovzeto in jo prosili, naj nam čuva vero in dom.

S tridnevnicu smo se pripravili po družinah na binkošno nedeljo, ko smo skupno poro-mali k Mariji Pomagaj na vzpetino pod men-doškimi gorami, na znani Challao.

Ob pol 12 je bila tam sv. maša s slovensko pridigo in ljudskim petjem. Romarji (okrog 150) so docela napolnili ljubko kapelico, v kateri so vztrajali tudi mnogi argentinski ro-marji.

Po kosilu v cerkvenem gostišču, smo se zbrali pred kapelo, kjer je g. Plahuta pri-pravil dve točki narodnega petja ob ritmič-nem izvajanju dekle in ob spremljavi s ki-taro. Za njim je zapel solo g. Jožè Zavodnik nekaj pesmi v pozdrav bližnjim planinam.

Ob 2 popoldne se je pričel marijanski shod pred lurško kapelo, kjer smo v množico rož namestili podobo brezjanske Marije.

Spored je bil sledeč: 1. Bodi nam pozdrav-ljena (pesem). 2. Marija, mi begunci smo (deklamiral Kristina Zarnik). 3. Marija, vzor vere, upanja in ljubezni (govorila zastopnica mater gospa Hirscheggerjeva). 4. Marija, ti nas varuj! (recital Lojze Kočar). 5. Mari-jina svetišča na Slovenskem (govoril zastop-nik fantov Stane Grebenc). 6. Dogma o Vne-bovzetju (govorila zastopnica deklet Marija Božnar). 7. Marija — ohrani nam vero in dom! (govoril zastopnik mož g. Majeršič). 8. Mati — beguncem! (prednažala Marija Bajda). 9. Molitev škofa Rožmana k Mariji Pomagaj (izmolil jo je predsednik "Društva Slovencev v Mendози" g. Rudi Hirschegger). 10. Zmagala si! (pesem).

Po izčrpanem programu bi se morala raz-viti procesija, v kateri bi mladina v narodnih nožan nosila brezjansko podobo, pa je Ma-rija z nebes poslala mrzel gorski dež, kot oi hotela reči: "Dovolj je, otroci moji! Izpove-dali ste mi svojo vdanost in zvestobo, zdaj pa pohitite še enkrat v cerkev, da Vam dam svoj blagoslov."

Storili smo tako. V cerkvi je bila sklepna pridiga in obnovitev posvetitve brezmadežne-mu Srcu Marijinemu. Izpovedali smo tudi na-še sklepe, da bomo gojili molitev, se udele-ževali slovenskih verskih in kulturnih prire-ditev in skrbeli za naš tisk. Po petih litanijah Matere božje smo zaključili s pesmijo Hvala večnemu Bogu in se nato v hladnem popol-dnevu srečni vrnili domov.

Zunanjo izvedbo vse prireditve so izvršili naši vrli fantje (Slov. fantovska zveza, odsek Mendoza). Znani zvonarji, zlasti g. Triler in g. štern, so ves čas slovesno pritrkavali. Ljudsko petje je vodila gđ. Genovefa Grin-tal. Neka argentinska gospa, ki je prisostvo-vala vsej prireditvi, je priznala: que incan-sables que son Uds. en el canto! (Kako ne-utrudljivi ste vi v petju!)

CORDOBA

Prav, ko sem tukajšnjemu pomožnemu škofu, ki je pri nas na oddihu, razlagal o slo-venskem marijanskem kongresu in o sestan-ku, ki ga bomo imeli tudi to nedeljo Sloven-ci v Cordobi, sem dobil poželjko podobice in molitev ter sporeda iz Buenos Airesa. Tako smo se mogli prav tesno priključiti osrednjim pobožnostim v Lujanu. — Že prejšnjo nedeljo je bil pri slovenski maši govor o kongresnem geslu "Marija, Kraljica Slovencev, očuvaj nam vero in dom", da bi se tako razpoložili in pri-dobili ljudje za ta edinstveni dogodek med naseljenci. Določili smo, da se Slovincem v Lujanu pridružimo tako, da poromamo k "Čudodelni romarski Mariji — Ntra. Sra. del Rosario del Milagro". Ljudje so se v celoti odzvali. Zbrali smo se v kamarinu pred Ma-rijino podobo. Prišli so vsi novi naseljenci, celo vsi z otroki, in tudi staronaseljenci mar-

"Slovenski kot", prizorišče domače srebrno-mažne slavnosti v San Luisu. (Foto DŽ)

Slika zgoraj in slika na strani 423 prikazujeta procesijo sv. Rešnjega Telesa rojakov v Bs.As.
— (Foto Lojze Erjavec)

sikateri. Skušali smo se držati skupnega programa. Najprej je bil govor slovenskega dušnega pastirja v Cordobi prof. Fr. Levsteka. Nato so pa zapeli nekaj Marijinih pesmi tudi večglasno pod vodstvom g. Milana Grdina. Obnovili smo posvetitev, molitve za pridobitev svetoletnih odpustkov, odšli k sestram sv. Petra Klaverja, kjer smo imeli blagoslov, in tako slovesnost zaključili. Vsa pobožnost je bila skromna pridružitve velikim slovesnostim v Lujanu, a je bila prisrčna, iskrena.

“La Vida Espiritual” — Duhovno življenje” je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: Za Argentino 40 pesov; za inozemstvo: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 žilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov

CORREO
ARGENTINO

Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Prisrčno slavlje so priredili svojemu rektorju prelatu dr. Odarju v slovenskem semenišču v San Luisu ob priliki njegove srebrne maše na njegov god 21. junija. Na predvečer so mu priredili lepo voščilno akademijo, ki so se je udeležili vsi bogoslovci in profesorji ter skoro vsi slovenski dušni pastirji sanluisške škofije, slovensko središče v Buenos Airesu pa je zastopal č. g. Ladislav Lenček C. M., ki je tudi govoril, poleg č. g. dr. Ahčina v imenu profesorjev, č. g. Janeza Ogrina v imenu nekdanjih slušateljev in bogoslovca Puža v imenu bogoslovcev. Vmes je bilo petje zbora bogoslovcev, ki ga je vodil č. g. Andrej Pogačar, na koncu pa sta dva bogoslovca v narodnih nošah v bohinjškem narečju kot bohinjška možaka obhajala spomine na novo mašo pred 25 leti tamkaj. — Naslednji dan je bila v semeniški kapeli srebrna maša, pri kateri je pel zbor bogoslovcev, opoldne pa skupno kosilo z daljšima in zelo lepima govoroma spiritala č. g. Filipa Žaklja in slavljenca samega — v lepo okrašeni obednici.

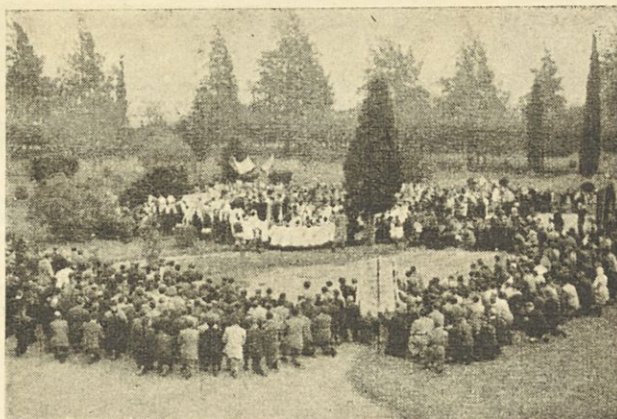
VELIKI BUENOS AIRES

Procesija sv. Rešnjega Telesa. Imeli smo jo v nedeljo v osmini praznika 27. maja, kajti praznik sam se tu ne praznuje in tako nekaterim pri najboljši volji ne bi bilo mogoče priti, ako bi procesijo na praznik naredili. Letos je bila procesija v zavodu Don Bosko v Ramos Mejia, ki je večini rojakov zelo priroki in ima okrog in okrog prostran park in vrt, ki naj bi vsaj nekoliko nadomestil naša polja v domovini. Kakor lani so tudi letos posamezne večje skupine slovenskih naseljenecv poskrbele vsaka za en blagoslovni oltar. San Martin je postavil vanj podobo Srca Jezusovega, Lanus svetogorsko Marijo, Ramos Mejia sliko Jezusa Učenika in Belgrano Brezjansko Marijo. Tisto jutro so bili vsi “kolektivi”, ki vozijo do zavoda, polni slovenske besede. Ob desetih je bila slovesna sveta maša gg. salezijancev, ki so prav ta dan slavili svojo Marijo Pomočnico, pri kateri smo bili v glavni ladji navzoči Slovenci, na koru pa je pel naš “Gallus”. Po maši se je razvila procesija, ki je zbrala okrog 1500 rojakov. Za križem so drobili najprej otroci, nato so se uvrstili moški z zastavami Svetogorske, Brezjanske in Begunske Marije. Sledila je močna skupina narodnih noš: otroci, fantje in dekleta. Pred duhovščino so šle belooblečene deklice s cvetjem za potresanje in “Gallus” pod vodstvom dr. Julija Savellija, ki je svojo procesijo oživil s petjem, ki se je vrstilo z molitvijo. Nato je sledilo jedro procesije, ki so ga obilno namnožili gospodje salezijanci iz zavoda s skoro nepregledno vrsto strežnikov in klerikov. Sredi procesije se nam je pridružila tudi skupina katoliških Ukrajincev vzhodnega obreda s svojima dvema duhovnikoma v slikovitih liturgičnih oblačilih. Najsvetejše je, spremljan od številne slovenske duhovščine, nosil č. g. Orehar. Za nehom je stopal odbor Društva Slovencev in članstvo Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva. Zaključila je procesijo dolga vrsta žena in deklet. Pri oltarjih smo imeli povsod

blagoslov po slovenskem obredu; posebno globoko so se nas dojmile prošnje kot: Ponižaj sovražnike svete Cerkve... kuge, la-kote in vojske, reši nas, o Gospod...! — Slovenci v Argentini smo lahko res hvaležni Bogu, ker se morda edini v tujini lahko v ta-ko velikem številu zberemo k slavnostim.

Spominska proslava ob obletnici naših žrtev. Kakor sta vsakoletno lujansko romanje in procesija sv. Rešnjega Telesa tisti dve ver-ski prireditvi, ki zbereta skoro vse rojake iz središča Argentine (vsaj novodožle), tako pa je med necerkvenimi prireditvami spominska proslava naših žrtev tista, ki vedno zbere naj-več udeležencev. Vsako leto jo pripravi Dru-štvo Slovence, s sodelovanjem ostalih or-ganizacij, zlasti Igralske družine Narte Velikonja in pevskega zbora "Gallus". — Letoš-nja proslava je povdarila ne toliko našo iz-gubo ob tem žrtvan, ampak našo in vsega sveta pridobitev z njimi, v smislu Gospodove besede: Ako gorčično zrno ne pade v zemljo in ne zgrne, ne obrodi sadu, ako pa umrje, obrodi stoterin sad... Dopoldne v nedeljo dne 10. junija je bila najprej na Bel-granu sveta maša za pokoj njih duš, katere so se udeležili zlasti številni moške in fantje, popoldne pa je kljub dežju kakih 1000 ude-ležencev skoro napolnilo veliko dvorano na Rio Bamba. Dr. Marjan Marolt je imel prav primeren nagovor, nakar je sledila igra "Kralj Matjaž" v šestih slikah, ki je v prav-ljičnem stilu hotela in tudi uspela pokazati, da naši junaki niso povsem umrli, ampak da bo njih duh rodil novega junaka — novi rod, ki bo dal vstati Kralju Matjažu in njegovi vojski, nakar pride vstajenje domovine. Pi-satelj N. Jeločnik, ki je to izredno odersko delo napisal, zrežiral in kot glavni junak predstavil, je z njim povezal v naš upanja naših dedov z našim današnjim upanjem in pričakovanjem ter s tem našemu optimizmu in idealizmu dal nove življenjske moči. Pri igri je sodelovala Igralska družina Narte Velikonja s svojimi najboljšimi člani in so-delavci, pevski zbor "Gallus" pod vodstvom dr. Julija Savellija in s tercetom sester Fink, arhitekt Vl. Mazi, ki je napravil nepozabno scenerijo podzemnega bivališča Kralja Ma-tjaža in njegove vojske, in številni fantje in dekleta iz naših obeh mladinskih organizacij, tudi z narodnimi nožami. Vsa proslava je iz-zvenela v misel: Dvignite glave, vaše odre-šenje se približuje...

Romanje v Lourdes pri Buenos Airesu smo imeli letos v nedeljo 24. junija. Morda je bila prav zato letos udeležba še večja kot prejšnja leta, ker je bilo časovno bolj odmaknjeno od glavnega romanja v Lujan. Ob prekrasnem vremenu se je zbralo kakih 900 rojakov, med katerimi je bilo zlasti mnogo tudi naseljencev še od preje, katerim je to romanje posebno pri srcu. Najprej je bila pri votlini skupna molitev rožnega venca, na kar se je razvila pro-cesija, ki je šla po vzpenjajočih se hodnikih do gornje, še nedograjene cerkve, se razvila po njej in se vrnila čoli v spodnjo cerkev, kjer je imel najprej č. g. drah. svetnik Kle-menčič pridigo, po pridigi pa so bile slovesne pete iltanije in blagoslov z Najsv. ejšna, ki ga je dal č. g. Anton Stanovnik.

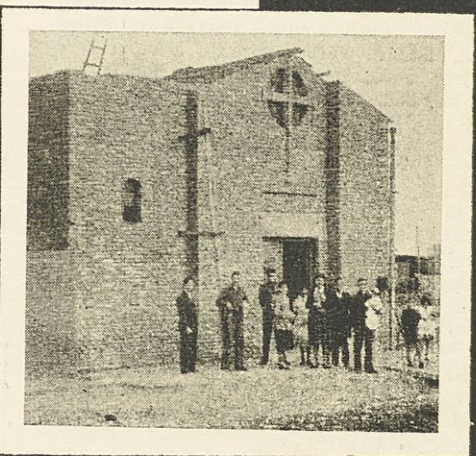

VSEM, KI SO DOSLEJ PORAVNALI NAROČNINO: ISKRENI BOG POVRNI!

IZ VSEBINE AVGUSTOVE ŠTEVILKE — ČLANKI

— Škof Gregorij Rožman: Srce z zasramovanjem
nasičeno; Avgust, Marijin mesec — Dr. Lenček Ign.:
Slabi in dobri filmi — A. Horvat: Sodobni demo-
grafski problemi — Dr. Gnidovec: Zakrament pre-
rojenja — Dr. Ahčin: Socialno vprašanje in Cerkev
— Dr. Hanzelič: Doslednost pri vzgoji; Vzgoja k
resnicoljubnosti v predšolski dobi — ČRTICE —
Zemlak: Prodana — Radoš: Križ pod koreninami
— Novak: Balada o stotaku — FANTOM IN DE-
KLETOM — PO KATOLIŠKEM SVETU — IZ DO-
MOVINE — MED IZSELJENCI — KATOLIŠKI
MISIJONI — Škof Gregorij Rožman: Za kaj pro-
simo v Baragovem mesecu; Pri Baragovem križu
— Dr. Jaklič: Naš vzornik in priprošnjik — Dr.
Bren: Baragova apostolska gorečnost — Dr. De-
beljak: To je bil Baraga — Dr. Marolt: Radi bi
Barago, svetnika! — Dr. A. Odar: Baragova pot k
časti oltarja — BOŽJE STEZICE

K SLIKAM NA OVITKU — Prednja stran: Škof
Baraga; Baragova rojstna hiša v Mali vasi na Do-
lenjskem; Sault Ste. Marie s prvo Baragovo "stol-
nico". — Zadnja stran: Pri procesiji sv. R. T. v
Ramos Mejia pri Buenos Airesu; Hladnikova cer-
kvice v Lanusu je dobila tale lepi, še nedograjeni
prizidek; Prizor z letošnje spominke proslave
naših žrtev (v Buenos Airesu).

Prosimo za naročnino!
Kdor hitro da, dvakrat da!

